

TRB2 BÖLGESİ TEKSTİL VE HAZIR GİYİM SEKTÖRÜ EĞİTİM İHTİYAÇ ANALİZ RAPORU

DAKA

DOĞU ANADOLU
KALKINMA AJANSI

TRB2 BÖLGESİ TEKSTİL VE HAZIR GİYİM SEKTÖRÜ EĞİTİM İHTİYAÇ ANALİZ RAPORU

Genel Koordinasyon

- **Mehmet Emin ÇAKAY**
Planlama Programlama ve
Koordinasyon Birimi Başkanı

Hazırlayanlar

- **Ömer ARVASI**
Uzman

İçindekiler

1. Giriş.....	1
2. TRB2 Bölgesinde Faaliyet Gösteren Tekstil ve Hazır Giyim Firmaları.....	2
3. Tekstil ve Hazır Giyim Firmalarının Eğitim Talepleri	4
3.1 Pazarlama ve Satış Eğitimi.....	5
3.2 Müşteri İlişkileri Yönetimi Eğitimi	6
3.3 Satın Alma ve Tedarik Zinciri Yönetimi Eğitimi	7
3.4 Muhasebe ve Finans Eğitimi	8
3.5 İnsan Kaynakları Yönetimi Eğitimi.....	8
3.6 Tasarım, Model ve Kalıpcılık Eğitimi	9
3.7 Markalaşma ve Patent Eğitimi.....	10
3.8 İş Sağlığı ve Güvenliği Eğitimi	11
3.9 ERP (Kurumsal Kaynak Planlaması) Eğitimi	12
3.10 Kalite Kontrol Eğitimi	13
3.11 Proje Hazırlama Eğitimi (PCM)	14
3.12 Çizim Teknikleri Eğitimi	16
3.13 Stil Danışmanlığı	17
3.14 Moda Fotoğrafçılığı	17
3.15 Satış Odaklı Koleksiyon Hazırlama Eğitimi	18
3.16 Trend Takibi, Trend Oluşturma Eğitimi	19
3.17 Depo ve Stok Yönetimi Eğitimi	20
3.18 Mağaza Yönetimi Eğitimi	21
3.19 Sosyal Medya Yönetimi Eğitimi	22
3.20 Bilgi ve İletişim Teknolojilerini Kullanma Becerilerini Geliştirme Eğitimi.....	23
3.21 Diğer Eğitim Talepleri	24
4. Sonuç ve Değerlendirme.....	26
5. İllerde Talep Edilen Eğitimler.....	27
6. Eğitim İhtiyacı Anket Formu	31

1. Giriş

Doğu Anadolu Kalkınma Ajansı'nın 2018 yılı Çalışma Programı içerisinde yer alan Tekstil ve Hazır Giyim Sonuç Odaklı Programı (Tekstil –SOP) faaliyetlerinden birisi Tekstil Sektöründe Faaliyet Gösteren İşletmelere Yönelik Eğitim İhtiyaç Analizidir. Faaliyetin amacı TRB2 Bölgesi'ndeki mevcut işletmelerin rekabet güçlerinin artırılması amacıyla, tekstil sektöründe faaliyet gösteren işletmelere yönelik eğitim ihtiyaç analizlerinin yapılması ve işletmelere verilecek eğitimlerin bu analize göre planlanmasıdır. Eğitim ihtiyacının belirlenmesi için Tekstil SOP Çalışma Grubunda yer alan Ajans Personeli ile bir araya gelinerek Tekstil Eğitim İhtiyaç Analizi Anket Formu düzenlenmiştir. Tekstil firmalarının talep edebileceği eğitimler bu Form işlenmiş, ayrıca bu eğitimler dışında talep edebilecekleri eğitimlere ilişkin sorulara da yer verilmiştir. YDO Koordinatörleri ve Uzmanlarının katkısı ile TRB2 Bölgesinde faaliyet gösteren tekstil ve hazır giyim firmaları belirlenmiştir. TRB2 Bölgesinde faaliyet gösteren tekstil ve hazır giyim firmalarının önemli bir kısmı ile yüz yüze ya da telefon aracılığıyla görüşülerek eğitim talepleri alınmıştır. Muş'ta yer alan tekstil ve hazır giyim firmaları ile 19 Temmuz 2018 tarihinde Muş YDO Uzmanı Muhammed Ali YILDIRIM ile birlikte bir toplantı düzenlenmiş ve firmalarla yüz yüze görüşülerek anketler doldurulmuştur. Bitlis YDO Koordinatörü Kerem AKIN Bitlis'te faaliyet gösteren tekstil ve hazır giyim firmaları ile 16-18 Temmuz 2018 tarihleri arasında telefonda görüşerek anketi uygulamıştır. Hakkâri'de Hakkâri YDO Koordinatörü Hilal TURGAY ile birlikte 13-14 Ağustos 2018 tarihleri arasında telefonda görüşülerek anket soruları sorulmuştur. 15 Ağustos 2018 tarihinde ise Van YDO Uzmanı Sabır SARIMURAT ile Van'da Tekstilkent ziyaret edilerek burada faaliyet gösteren firmaların eğitim talepleri ankete yansıtılmıştır. Anket sonuçlarının veri girişleri yapılarak Excel programında analizler yapılmıştır.

2. TRB2 Bölgesinde Faaliyet Gösteren Tekstil ve Hazır Giyim Firmaları

Gerek Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı'nın Sanayi Ürünleri Web Portalı "Lonca" (www.lonca.gov.tr) adresinde yer alan bilgilere gerekse de her ilde faaliyet gösteren YDO Personelinin verdiği bilgilere göre TRB2 Bölgesi Tekstil ve Giyim firmalarının bilgileri derlenmiştir. Bu bilgilere tekstil ve hazır giyim alanında TRB2 Bölgesinde yer alan firma sayısının 70'e yakın olduğu görülmüştür. Ancak yapılan inceleme ve görüşmelerde bu firmaların bir kısmının kapalı olduğu ve üretim yapmadığı görülmüştür. Aktif olarak çalışmalarına devam eden ve iletişim sağlanan 42 firmaya anket uygulanmıştır. Bu firmalar aşağıdaki tabloda yer almaktadır.

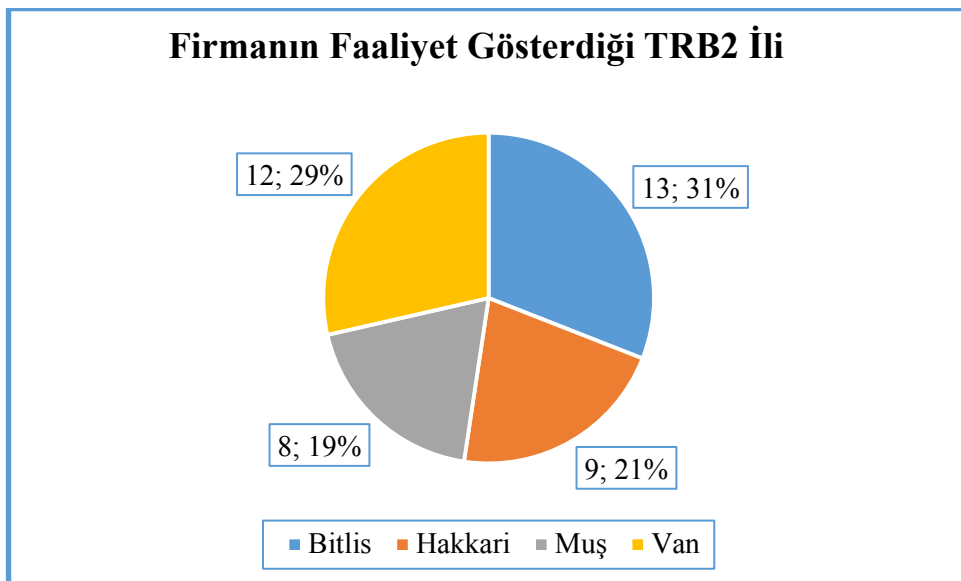
Tablo 1: Anketin uygulandığı Firmalar

Firma Adı	Firmanın faaliyet gösterdiği TRB2 ili/illeri:	Firmanın faaliyet gösterdiği TRB2 ilçesi/ilçeleri
Köknar Tekstil	Bitlis	Güroymak
Nur-Yapı Hırdavat Makina İnşaat Sanayi Ve Ticaret	Bitlis	Güroymak
Tatvan Giyim Ve Tekstil Sanayi Ticaret Limited Şirketi	Bitlis	Bitlis Merkez
Okay Deri Kürk Tekstil İnşaat Turizm Gıda Otomotiv Dış Ticaret Ltd. Şti.	Bitlis	Tatvan
Subaşı Teks. Tur. Taş. Gıda. İnş. Otom. Mobilya. San. Tic. Ltd. Şti.	Bitlis	Tatvan
Lider Akdağ Tekstil Turizm İnş. Gıda İth.İhr. San. Tic. Ltd. Şti	Bitlis	Tatvan
DT Doğukan Tekstil Sanayi Ve Ticaret	Bitlis	Bitlis Merkez
Canuğurlu Tekstil İthalat İhracat Sanayi Ve Ticaret Limited Şirketi	Bitlis	Bitlis Merkez
Tahsin Karaca Şahin Giyim	Bitlis	Tatvan
SMM Tekstil	Bitlis	Hizan ve Tatvan
Han Tekstil İşletmeleri Sanayi Ve Ticaret Limited Şti	Bitlis	Tatvan
Feteks Giyim İnşaat Tekstil San. Ve Dış Tic. Ltd. Şti.	Bitlis	Güroymak
Alaattin Korkmaz Tekstil İnşaat Turizm Hayvancılık Sanayi Ticaret Limited Şirketi	Bitlis	Bitlis Merkez
Kazandioğlu Yorgancılık	Hakkari	Hakkari Merkez
Damla Bay Ve Bayan Dikimevi	Hakkari	Yüksekova
Simay Çeyiz İşlemecilik Nakışçılık Piko	Hakkari	Yüksekova
Roda Otomotiv Tekstil / Roda Perde	Hakkari	Yüksekova
Ercan Cankurtaran	Hakkari	Yüksekova
Sever Terzi	Hakkari	Şemdinli
Daksilva Tekstil	Hakkari	Yüksekova

Mezopotamya Tasarım	Hakkari	Yüksekova
Fistan Yöresel Giyim	Hakkari	Hakkari Merkez
Hira Tekstil	Muş	Muş Merkez
Delal Tekstil	Muş	Muş Merkez
Everest Tekstil	Muş	Muş Merkez
Barco Tekstil	Muş	Muş Merkez
İbs Tekstil	Muş	Muş Merkez
Ecs Tekstil	Muş	Muş Merkez
Umut Tekstil	Muş	Muş Merkez
Has Çelikler Tekstil	Muş	Muş Merkez
Zarotekstil	Van	Edremit
Asko Tekstil	Van	Edremit
Rehber Tekstil	Van	Edremit
Zehrazade Tekstil İnşaat Sanayi Ticaret	Van	Edremit
Fb Tekstil İhracat Ve Turizm Sanayi Ticaret	Van	Edremit
Meye Tekstil İnşaat Otomotiv Gıda Ticaret Ve Sanayi Ltd.Şti.	Van	Edremit
Mirsaca Tekstil	Van	Edremit
Gündüz Nakış Tekstil Gıda Turizm İnşaat Sanayi ve Ticaret Limited Şirketi	Van	Edremit
Ege Örgü	Van	Edremit
Subaşı Tekstil	Van	Edremit
İstanbul Tekstil	Van	Edremit
Öner Hedef Tekstil İnşaat Nakliye Tarım Ve Hayvancılık Sanayi Ticaret Ltd. Şti.	Van	Edremit

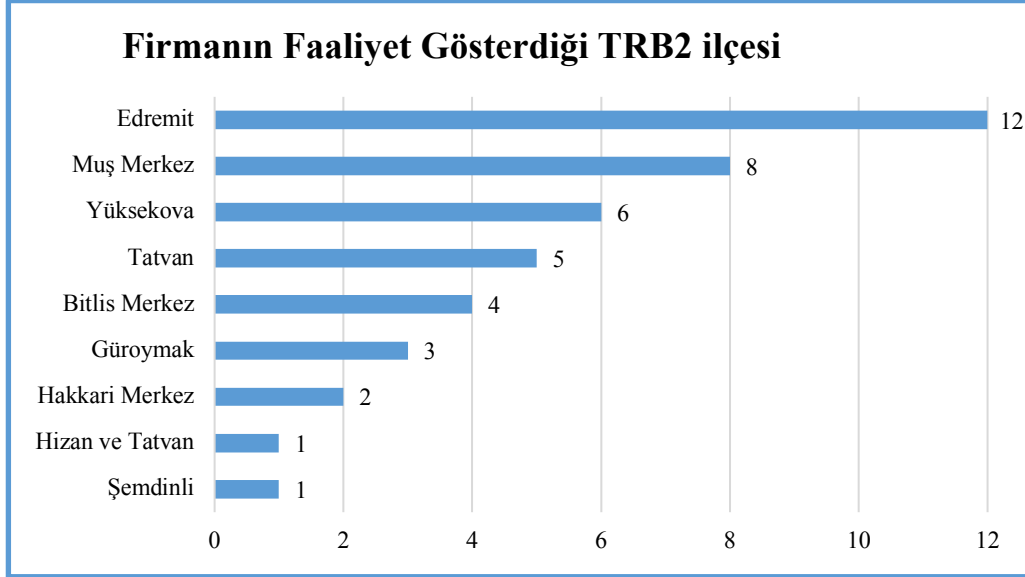
Anketin uygulandığı TRB2 illeri dağılımına baktığımızda Bitlis'te 13 anket (%31) ve Van'da 12 anket (%29) uygulandığı görülmektedir.

Şekil 1: Anket Uygulanan Firmaların İllere Göre Dağılımı

İlçe olarak dağılım incelendiğinde ise Tekstilkent'in yer aldığı Edremit ilçesinin %29 ile ilk sırada yer alırken ve Muş Tekstilkent ve Tekel Depolarının bulunduğu Muş Merkez ikinci sırada bulunmaktadır.

Şekil 2: Anket Uygulanan Firmaların İlçelere Göre Dağılımı

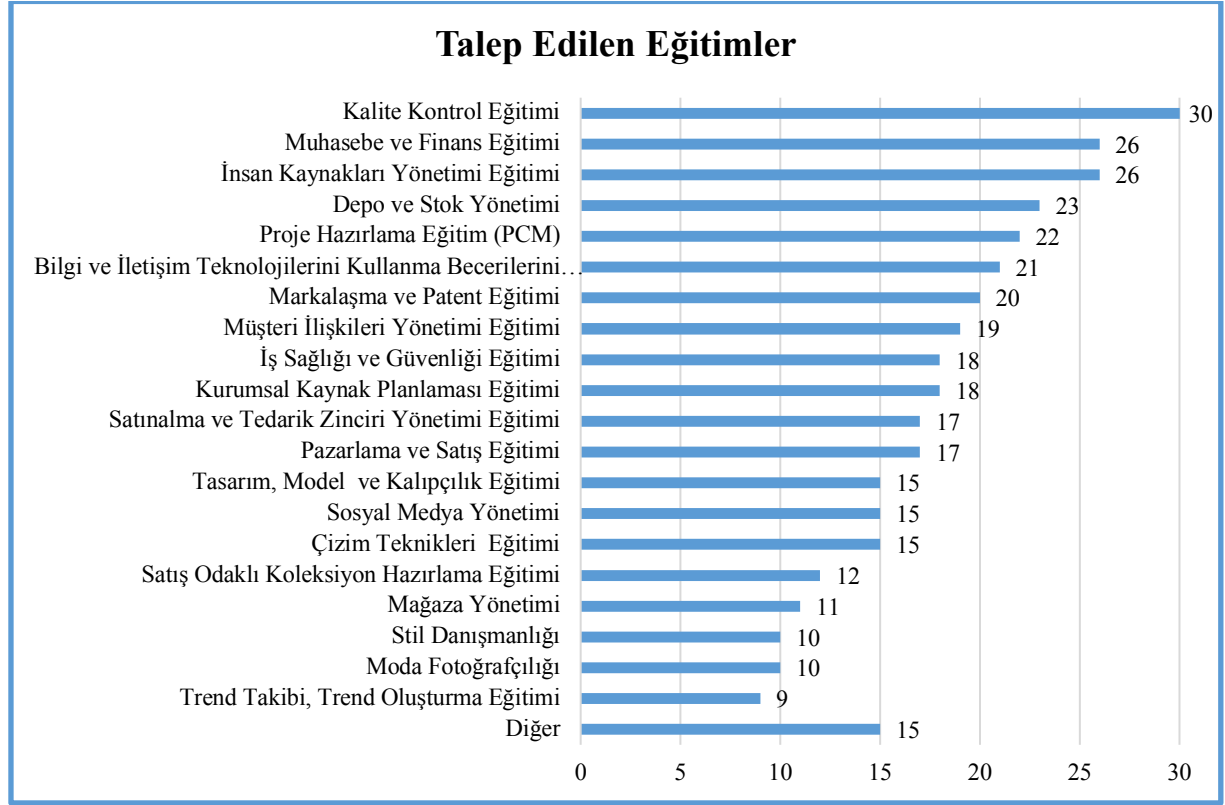

3. Tekstil ve Hazır Giyim Firmalarının Eğitim Talepleri

Tekstil ve hazır giyim firmaları ile yapılan anket sonuçlarına göre en çok talep edilen eğitim %71,4 ile Kalite Kontrol Eğitimi olmuştur. İnsan Kaynakları Yönetimi Eğitimi ile Muhasebe ve Finans Eğitimi %62 ile en çok talep edilen 2. Eğitim olmuştur. Bu eğitimleri Depo ve Stok Yönetimi Eğitimi (%54,8), Proje Hazırlama Eğitimi (PCM) (%52,4), Bilgi ve İletişim Teknolojilerini Kullanma Becerilerini Geliştirme Eğitimi (%50) ve Markalaşma ve Patent Eğitimi (%47,6) takip etmektedir. Trend Takibi Trend Oluşturma Eğitimi (%21,4), Moda Fotoğrafçılığı Eğitimi (%23,8) ve Stil Danışmanlığı (%23,8) en az talep edilen eğitimler arasında yer almaktadır.

İl bazlı olarak incelendiğinde Muş ve Van illerinde en çok talep edilen eğitim Kalite Kontrol Eğitimi olmuştur. Hakkari'de Tasarım, Model ve Kalıpcılık Eğitimi (%100) ile Sosyal Medya Yönetimi (%100) öne çıkarken Bitlis'te Muhasebe ve Finans Eğitimi (%100) talebi öne çıkmıştır.

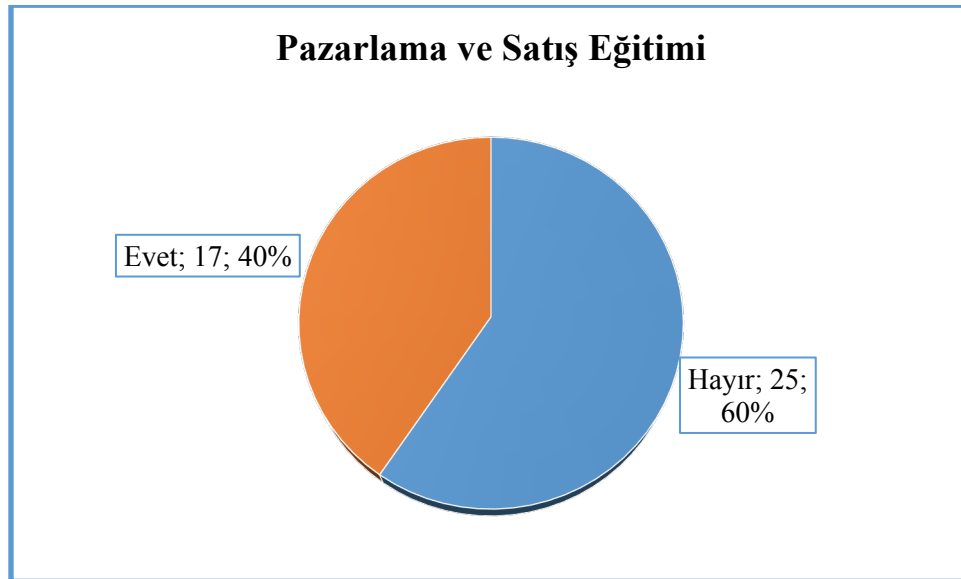
Şekil 3: Firmaların Talep Ettiği Eğitimler

3.1 Pazarlama ve Satış Eğitimi

Tekstil ve hazır giyim firmalarının %40'ı pazarlama ve satış eğitimini talep ederken %60 oranındaki firmalar eğitimin gerekli olmadığını belirtmiştir.

Şekil 4: Pazarlama ve Satış Eğitimi Talebi

İl bazlı veriler incelendiğinde pazarlama ve satış eğitimine talebin Hakkari’de %88,9 olduğu, buna karşın diğer illerde özellikle Bitlis (%15,4) ve Muş’taki (%25) tekstil ve hazır giyim üreticilerinin az bir kısmının bu eğitimi istediği görülmektedir. Hakkari’de talebin yüksek olmasının sebebinin, küçük ya da mikro ölçekli üreticilerinin fason üretim gerçekleştirmeyip kendi ürünlerini üretmeleri olduğu söylenebilir.

Görüşülen firmaların genellikle pazarlama ve satış konusunda pek fazla talepkar olmamalarının nedenleri şunlar olabilir:

- Fason üretime bağlı olarak pazar arayışında olmamaları
- Önemli markaların fason üretim eksenindeki taleplerini kendilerine yeterli görmeleri
- Firma merkezlerinin genellikle İstanbul, İzmir gibi şehirler olmaları nedeniyle pazarlama ve satış işlemleri ile bu illerdeki firma merkezlerinin ilgilenmesi

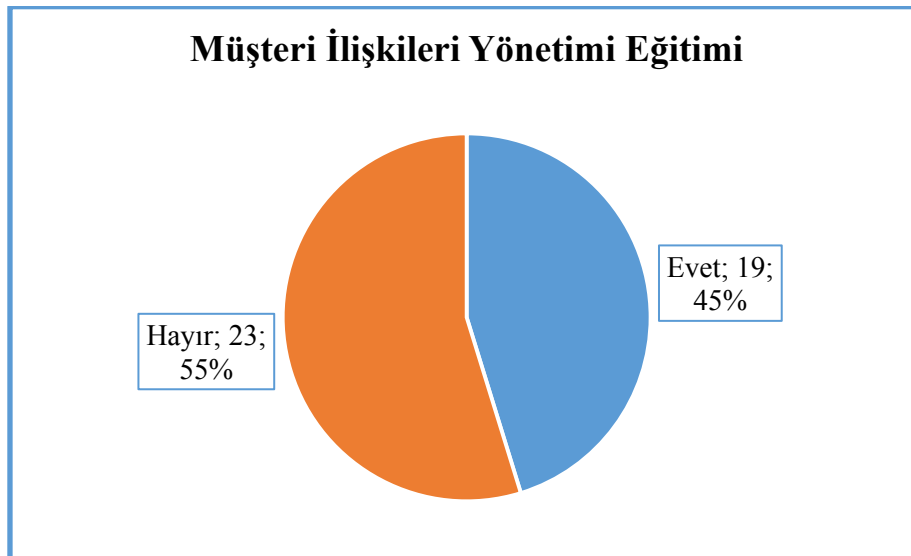
Tablo 2: TRB2 İlleri Bazında Pazarlama ve Satış Eğitimi Talebi

Pazarlama ve Satış Eğitimi	Bitlis	Hakkari	Muş	Van	Toplam
Hayır	84,6%	11,1%	75,0%	58,3%	59,5%
Evet	15,4%	88,9%	25,0%	41,7%	40,5%
Toplam	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%

3.2 Müşteri İlişkileri Yönetimi Eğitimi

Görüşülen firmaların %55’i müşteri ilişkileri yönetimi eğitimini talep etmezken %45 oranındaki üreticiler bu eğitimin gerekli olduğunu düşünmektedirler. Firmalar için çok önemli konulardan biri olan müşteri ilişkileri yönetimi eğitimine ilişkin talebin %50’nin altında olmasının nedenlerinin pazarlama ve satış eğitiminde belirtilen nedenlerle aynı olduğu söylenebilir.

Şekil 5: Müşteri İlişkileri Yönetimi Eğitimi Talebi

Muş'ta faaliyet gösteren tekstil ve hazır giyim üreticilerinin çok azı (%12,5) müşteri ilişkileri yönetimi eğitimini talep etmiştir. Talebin en yüksek olduğu il %77,8 ile Hakkari olmuştur. Bitlis'te firmaların yarıya yakını (%46,2) bu eğitimi talep ederken Van'da bu oran %41,7 seviyesinde gerçekleşmiştir.

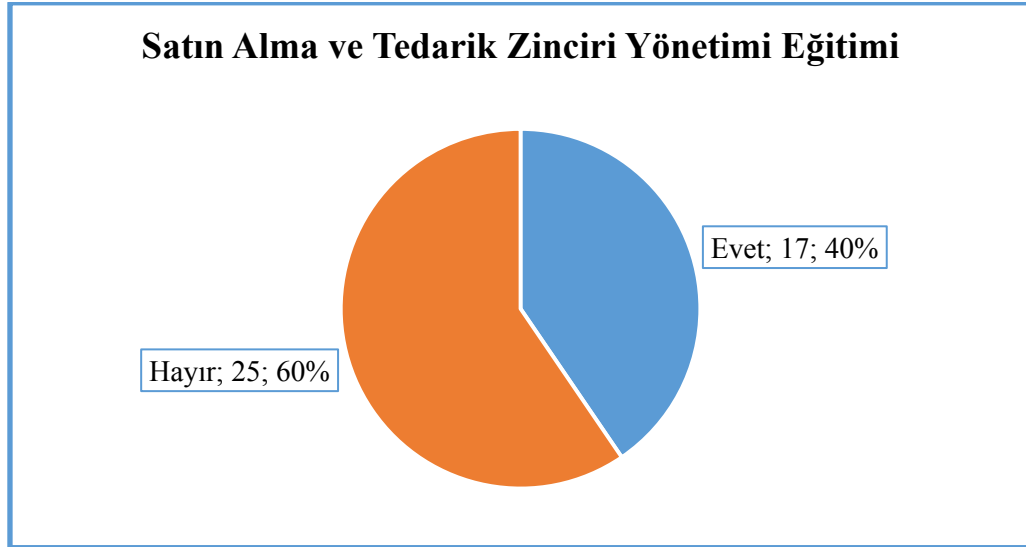
Tablo 3: TRB2 İlleri Bazında Müşteri İlişkileri Yönetimi Eğitimi Talebi

Müşteri İlişkileri Yönetimi Eğitimi	Bitlis	Hakkari	Muş	Van	Toplam
Evet	46,2%	77,8%	12,5%	41,7%	45,2%
Hayır	53,8%	22,2%	87,5%	58,3%	54,8%
Toplam	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%

3.3 Satın Alma ve Tedarik Zinciri Yönetimi Eğitimi

Satın alma ve tedarik zinciri yönetimi eğitimini talep eden firmaların oranı %40 olurken bu eğitimin gerekli olmadığını düşünen tekstil ve hazır giyim üreticilerinin oranı %60 seviyesinde gerçekleşmiştir.

Şekil 6: Satın Alma ve Tedarik Zinciri Yönetimi Eğitimi Talebi

İllere göre değerlendirildiğinde Muş ve Van'daki firmaların %25'i bu eğitimi talep ederken Bitlis'teki üreticilerin %46'sı Hakkari'de ise %67'si bu eğitimi talep etmiştir.

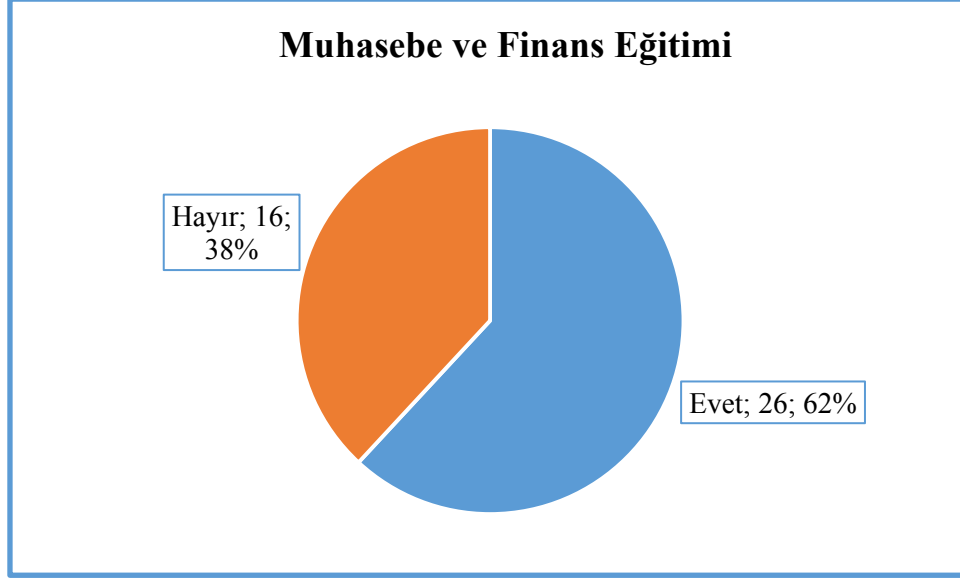
Tablo 4: TRB2 İlleri Bazında Satın Alma ve Tedarik Zinciri Eğitimi Talebi

Satın Alma ve Tedarik Zinciri Yönetimi Eğitimi	Bitlis	Hakkari	Muş	Van	Toplam
Evet	46,2%	66,7%	25,0%	25,0%	40,5%
Hayır	53,8%	33,3%	75,0%	75,0%	59,5%
Toplam	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%

3.4 Muhasebe ve Finans Eğitimi

Tekstil ve hazır giyim firmalarının kurumsal kapasitelerini artıracak temel eğitimlerden biri olan muhasebe ve finans eğitimini almak isteyenlerin oranı %62 olmuştur.

Şekil 7: Muhasebe ve Finans Eğitimi Talebi

Bitlis'te faal olan tekstil ve hazır giyim üreticilerinin tamamı bu eğitimi talep ederken Hakkari'deki firmaların %77,8'i muhasebe ve finans eğitimini almak istediklerini belirtmiştir. Muş ve Van'da ise bu eğitime olan talep düşük orandadır. Van'da %25 olan eğitim talebi Muş tekstil ve hazır giyimcileri arasında %37,5 seviyesindedir.

Tablo 5: TRB2 İlleri Bazında Muhasebe ve Finans Eğitimi Talebi

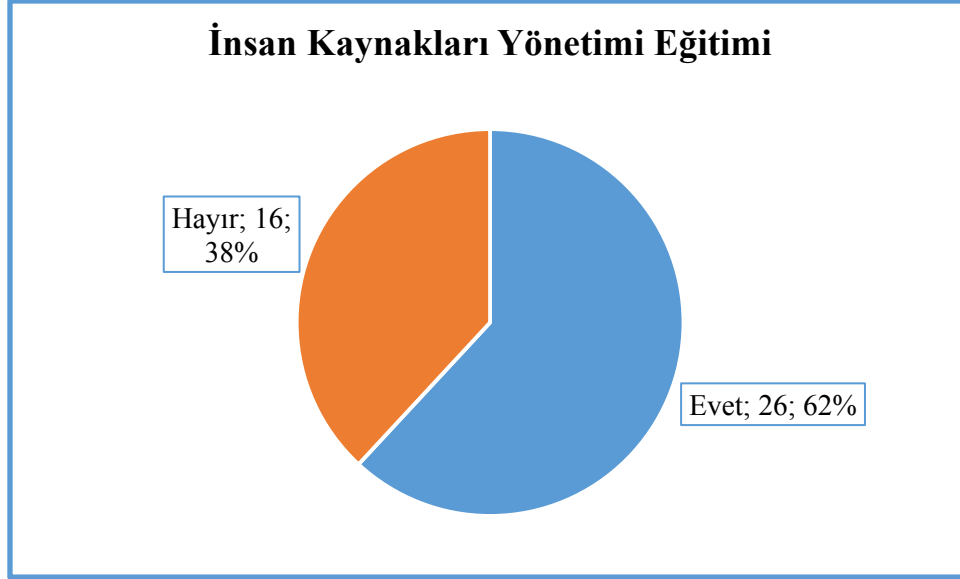
Muhasebe ve Finans Eğitimi	Bitlis	Hakkari	Muş	Van	Toplam
Evet	100,0%	77,8%	37,5%	25,0%	61,9%
Hayır	0,0%	22,2%	62,5%	75,0%	38,1%
Toplam	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%

3.5 İnsan Kaynakları Yönetimi Eğitimi

İnsan kaynakları yönetimi eğitimi, emek yoğun bir sektör olan tekstil ve hazır giyim için kritik öneme sahiptir. Bölgemizde istihdamın önemli sorunlarının başında gelen insan kaynağının niteliğinin istenen seviyede olmaması insan kaynağı yönetiminin önemini daha da artırmaktadır. Gerek üretime ilişkin hususlar gerekse de mevzuattan kaynaklanan gereksinimler insan kaynaklarına ilişkin eğitimleri önemli hale getirmektedir. Sahip olduğu öneme rağmen bu sektörde insan kaynakları eğitime olan talep %62 seviyesinde gerçekleşmiştir. Görüşülen firmaların bir kısmı insan kaynakları eğitimi yerine

işçilerin masa başı eğitiminin kendileri için daha önemli olduğunu belirtmişlerdir. Bu hususa “Diğer” başlığında değinilmiştir.

Şekil 8: İnsan Kaynakları Yönetimi Eğitimi Talebi

Bitlis ve Hakkari’deki tekstilcilerinin önemli bir kısmı insan kaynakları yönetimi eğitimi gerekli görürken Muş’taki üreticilerin %37,5’i eğitime olan taleplerini dile getirmişlerdir. Van’da ise firmaların yarısı (%50) insan kaynakları yönetimi eğitime ihtiyaç duyduklarını belirtmiştir.

Tablo 6: TRB2 İlleri Bazında İnsan Kaynakları Yönetimi Eğitimi Talebi

İnsan Kaynakları Yönetimi Eğitimi	Bitlis	Hakkari	Muş	Van	Toplam
Evet	84,6%	66,7%	37,5%	50,0%	61,9%
Hayır	15,4%	33,3%	62,5%	50,0%	38,1%
Toplam	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%

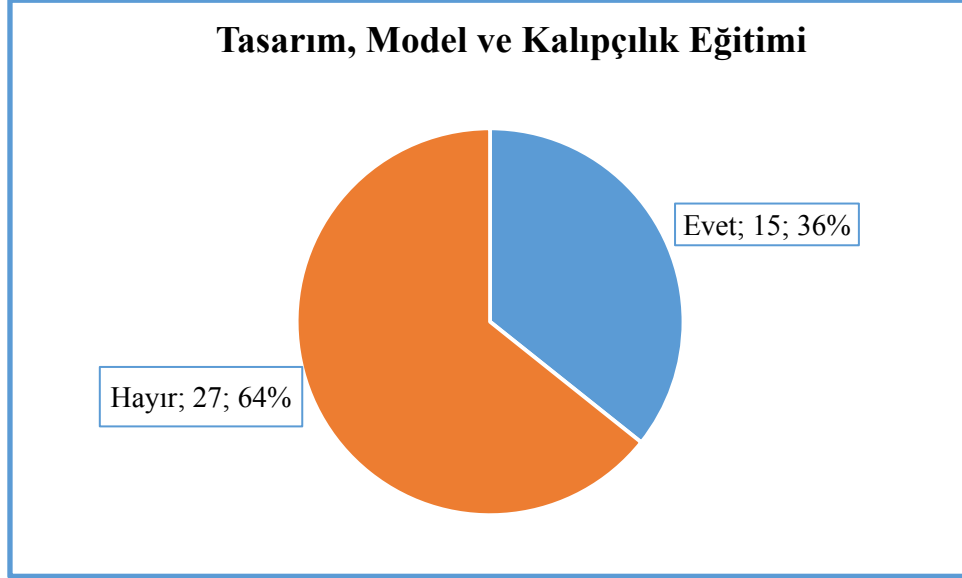
3.6 Tasarım, Model ve Kalıpcılık Eğitimi

Tekstil ve hazır giyimde faaliyet gösteren firmaların teknik kapasitenin artmasına en çok katkı sağlayacak eğitimlerin başında tasarım, model ve kalıpcılık eğitimi gelmektedir. Firmaların bu eğitime dayalı olarak ürün çeşitliliğini gerçekleştirmeleri, yeni ürün geliştirmeleri, mevcut ürünleri daha nitelikli hale getirmeleri ve tüm bunlara bağlı olarak firmanın satışlarının miktar olarak artırmaları ve/veya ürün başına satış fiyatını artırmaları mümkün hale gelebilir. Sektördeki firmaların daha rekabetçi olabilmeleri için tasarım alanına yatırım yapmaları gerekmektedir. Bu alana yapılacak yatırımın başında ise insan kaynağına tasarım, model ve kalıpcılık eğitiminin verilmesidir.

TRB2 Bölgesinde faaliyet gösteren firmaların genel olarak fason üretimi yapıları ile ilintili olarak firmaların sadece %36’sı bu eğitimi talep ettiklerini belirtmiştir. Firmaların büyük bir kısmının

bu eğitimi talep etmemelerin altında yatan kilit faktörlerden birisi bölgede ürün geliştirme yönünde strateji belirlememeleri olmuştur. Firmalar genellikle merkezlerinde oluşturulan ürünü alıp hazır giyim haline getirmektedirler. Ya da üretimini yaptıkları markanın sahibi olan firma tarafından kendilerinden istenen hazır modele uygun üretim yapmaktadırlar.

Şekil 9: Tasarım, Model ve Kalıpcılık Eğitimi Talebi

İller bazında değerlendirildiğinde Van'da hiçbir firma tasarım, model ve kalıpcılık eğitimi talep etmemiştir. Hakkari'deki tüm üreticiler bu eğitimi talep ederken Bitlis'teki üreticilerin %23,1'i ve Muş'taki üreticilerin %37,5'i bu eğitime olan taleplerini dile getirmiştir.

Tablo 7: TRB2 İlleri Bazında Tasarım, Model ve Kalıpcılık Eğitimi Talebi

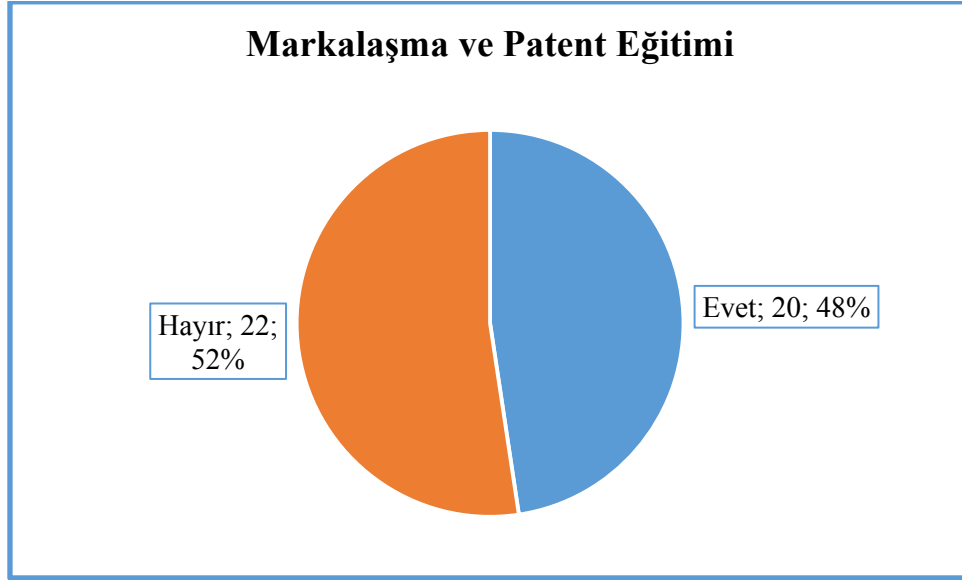
Tasarım, Model ve Kalıpcılık Eğitimi	Bitlis	Hakkari	Muş	Van	Toplam
Evet	23,1%	100,0%	37,5%	0,0%	35,7%
Hayır	76,9%	0,0%	62,5%	100,0%	64,3%
Toplam	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%

3.7 Markalaşma ve Patent Eğitimi

Tekstil ve hazır giyim sektörünün bölgemizde kalıcı olması için fason üretimi anlayışının azalması ve bunun yerine üretici firmaların markalarını yapmaları ve ürettikleri ürünleri kendi markaları ile piyasaya sunmaları önemlidir. Halihazırda kendi markaları olan ve üretim yapan firmalar olmasına rağmen TRB2 Bölgesindeki tekstil ve hazır giyimcilerin önemli bir kısmı büyük markalara fason üretim yapmaktadırlar. Markalaşma uzun bir süreç olmasına rağmen firmaların bu yönde evrilmeleri ileride kendi markaları ile iç piyasada yer edinmeleri ve hatta ihracata başlamaları mümkün hale gelecektir. Ayrıca fason üretim yapan firmalar kendilerine sipariş veren büyük firmaların başka fason imalatçı

bularak kendilerinden vazgeçmeleri risk ile her an karşı karşıya kalabilirler. Bu kadar önemli olan markalaşma ve patent eğitimi talebi %48 seviyesinde kalmıştır. Tekstil ve hazır giyim firmalarının %52'si markalaşma ve patent eğitime ilgi duymamaktadır. Her ne kadar markalaşma konusundaki bilinçlenme zaman alsa da bu konuda daha fazla ve etkin faaliyet yapmanın ileride önemli getirileri olacağı söylenebilir.

Şekil 10: Markalaşma ve Patent Eğitimi Talebi

İller bazında yapılan değerlendirmede markalaşma ve patent eğitimine en düşük talebin %16,7 ile Van'daki tekstil ve hazır giyim firmaları tarafından talep edildiği görülmektedir. Muş'taki üreticilerin yarısı, Bitlis'teki üreticilerin %61,5'i ve Hakkari'deki üreticilerin %66,7'si bu eğitimin gerekli olduğunu belirtmiştir.

Tablo 8: TRB2 İlleri Bazında Markalaşma ve Patent Eğitimi Talebi

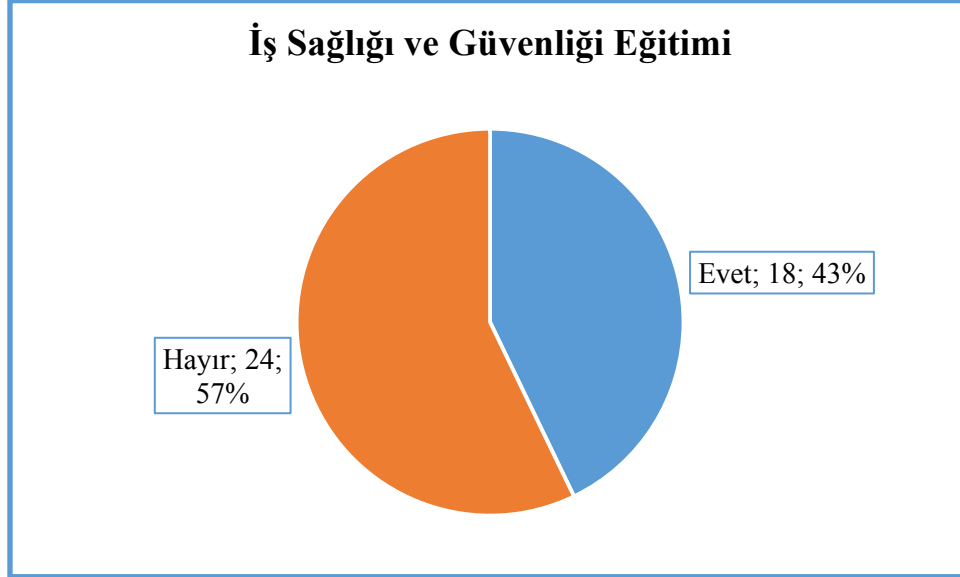
Markalaşma ve Patent Eğitimi	Bitlis	Hakkari	Muş	Van	Toplam
Evet	61,5%	66,7%	50,0%	16,7%	47,6%
Hayır	38,5%	33,3%	50,0%	83,3%	52,4%
Toplam	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%

3.8 İş Sağlığı ve Güvenliği Eğitimi

Firmaların en önemli değeri olan insan kaynağının güvenli koşullarda çalışması hem firmaya sadakati artıracak, hem de üretimi artıracak bir faktördür. Ayrıca firmanın iş güvenliğini sağlamada gösterdiği titizlik itibarını artıracaktır. Ülkemizde yaygın olan iş kazalarının önüne geçilmesinin aslında çok basit önlemler alınarak önemli ölçüde sağlanabileceği bilinmektedir. Bunu sağlamanın yolu ise iş sağlığı ve güvenliği eğitiminden geçmektedir. Bu eğitimi aldıktan sonra gerekli önlemleri alan

firmaların iş güvenliği noktasında sorunsuz bir şekilde üretimlerine devam etmeleri mümkün olacaktır. TRB2 Bölgesinde faaliyet gösteren tekstil ve hazır giyim firmaları ile yapılan görüşmelerde iş sağlığı ve güvenliği eğitimine olan talebin %43 seviyesinde kaldığı görülmektedir.

Şekil 11: İş Sağlığı ve Güvenliği Eğitimi Talebi

Van’da faaliyet gösteren tekstil ve hazır giyim firmalarının sadece %25’i bu eğitim için talepte bulunurken Muş’taki firmaların %37,5, Hakkari’deki firmaların %44,4’ü ve Bitlis’teki firmaların %61,5 bu eğitimi talep ettiklerini açıklamışlardır.

Tablo 9: TRB2 İlleri Bazında İş Sağlığı ve Güvenliği Eğitimi Talebi

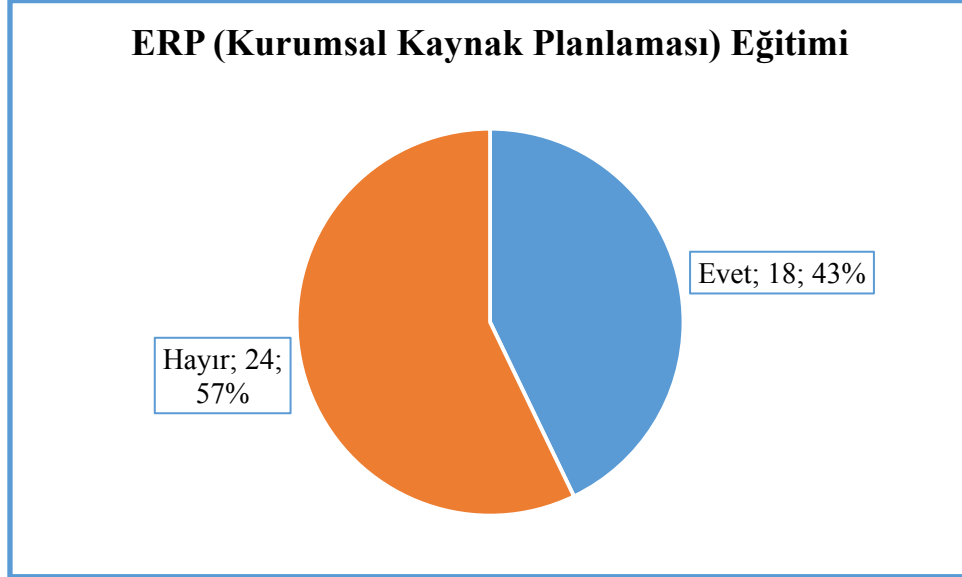
İş Sağlığı ve Güvenliği Eğitimi	Bitlis	Hakkari	Muş	Van	Toplam
Evet	61,5%	44,4%	37,5%	25,0%	42,9%
Hayır	38,5%	55,6%	62,5%	75,0%	57,1%
Toplam	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%

3.9 ERP (Kurumsal Kaynak Planlaması) Eğitimi

Kurumsal Kaynak Planlaması (Enterprise Resource Planning-ERP) bir şirketin, işletilmesi için bir araya getirilen bütün kaynakların verimli bir şekilde yönetilmesini sağlayan sistem olarak tanımlanabilir. Kurumsal kaynak planlaması bir işletmede işgücü, makine, malzeme gibi gerekli olan kaynakların verimli olarak kullanılmasını sağlayan bütünleşik yönetim sistemlerinin genel adıdır. Kaynakların verimli kullanımı için son yıllarda birçok yazılım geliştirilmektedir. Firmaların artan iş yükünü takibi artık geleneksel yöntemlerin ötesine geçip bu yazılımları etkin şekilde kullanmaktan geçer. Bu programların işletmelerde kullanımı ile hem zamandan hem de kaynaklardan tasarruf sağlama imkanı doğacaktır. Bu yüzden kurumsallaşma ve uzmanlaşmada belli bir noktaya ulaşan firmalar bu

eğitimleri alarak rekabet güçlerini artırma yönünde adımlar atmaktadırlar. TRB2 Bölgesinde faal olan tekstil ve hazır giyim üreticilerinin %43'ü kurumsal kaynak planlaması eğitimini almak yönünde taleplerini dile getirirken %57'si bu eğitime ihtiyaç duymadıklarını belirtmiştir.

Şekil 12: ERP (Kurumsal Kaynak Planlaması) Eğitimi Talebi

Van ilindeki tekstil ve hazır giyim üreticilerinin çok azı (%8,3) kurumsal kaynak planlaması eğitimine ihtiyaç duyduklarını beyan etmiştir. Benzer şekilde Muş'ta da firmaların %12,5'i bu eğitimi almak istediklerini açıklamıştır. Bitlis ve Hakkari illerindeki üreticilerin bu eğitime olan talepleri nispeten yüksek düzeydedir. Bitlis'teki firmaların %76,9'u, Hakkari'deki firmaların ise %66,7'si kurumsal kaynak planlaması eğitim talebini dile getirmişlerdir.

Tablo 10: TRB2 İlleri Bazında Kurumsal Kaynak Planlaması Eğitimi Talebi

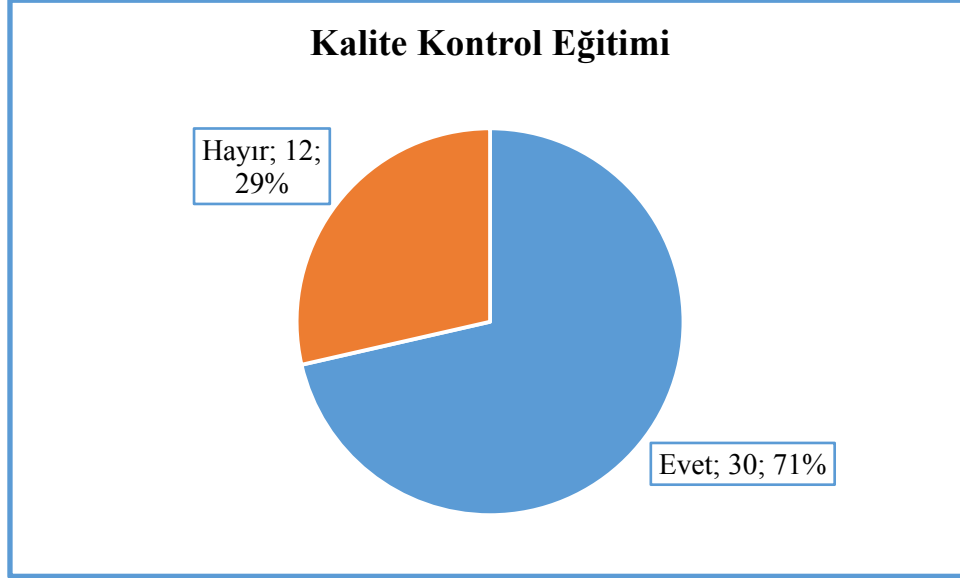
Kurumsal Kaynak Planlaması Eğitimi	Bitlis	Hakkari	Muş	Van	Toplam
Evet	76,9%	66,7%	12,5%	8,3%	42,9%
Hayır	23,1%	33,3%	87,5%	91,7%	57,1%
Toplam	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%

3.10 Kalite Kontrol Eğitimi

Firmaların nihai ürünlerindeki defolu ürün miktarını ve oranını azaltmak için üretim süreçlerinde yapılması gereken iyileştirmelerin yanı sıra kalite kontrolünün de yapılması gerekir. Özellikle hazır giyimde tüketicilerin kalite beklentisinin karşılanabilmesi için ürünün hatasız ve kusursuz olarak üretim sürecini tamamlaması gerekir. Üretim sürecinde çok ufak hatalar, dikiş ve ütuden kaynaklı kusurlar bile nihai ürünün arzulan kalite ya da ebatlardan farklı olmasına, neden olabilecektir. TRB2 Bölgesinde yer alan tekstil ve hazır giyim üreticilerinden kendi markalarının

üretenler dışında fason imalat yapanlar da genel olarak kalite kontrol eğitimine ilgi duyduklarını belirtmişlerdir. Üretimde beklenen kalitenin yakalanamaması ya da hata/defo miktarının çok olması firmanın kendilerinden fason üretim talebine sonlandırmasına neden olabilecektir. Bu yüzden kalite kontrol eğitimini tekstil ve hazır giyim firmalarının %71'i talep etmektedirler.

Şekil 13: Kalite Kontrol Eğitimi Talebi

Bitlis'teki tekstil ve hazır giyim firmalarının %84,6'sı bu eğitimi talep ederken Hakkari'de bu oran %77,8 seviyesindedir. Muş'ta %62,5 olan talep Van'daki üreticiler arasında %58,3'e gerilemektedir.

Tablo 11: TRB2 İlleri Bazında Kalite Kontrol Eğitimi Talebi

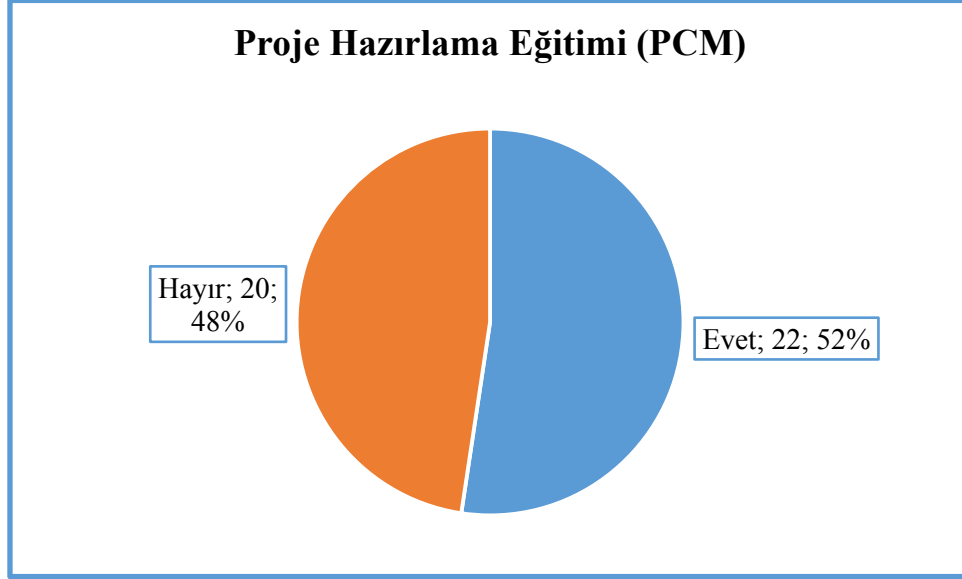
Kalite Kontrol Eğitimi	Bitlis	Hakkari	Muş	Van	Toplam
Evet	84,6%	77,8%	62,5%	58,3%	71,4%
Hayır	15,4%	22,2%	37,5%	41,7%	28,6%
Toplam	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%

3.11 Proje Hazırlama Eğitimi (PCM)

TRB2 Bölgesindeki firmaların finansmana erişimlerinde sıkıntı yaşamaları, farklı destek ve hibe mekanizmalarına yönelmelerinde etkili olmuştur. Başta hibe sağlayan ulusal fonlar olmak üzere destek/hibe sunan tüm kurumlar gelen taleplerin projelendirilmesini talep etmektedir. Firmaların bu fonlara uygun başvuru sahibi olarak yapacakları başvurular ya da bu firmalardan müteşekkil dernek gibi sivil toplum kuruluşlarının (STK) yapacakları hibe/destek başvuruları standart proje dokümanları şeklinde talep edilmektedir. Projenin içeriğinin doğru şekilde doldurulması, nitelik olarak beklentileri karşılaması, bütçe, mantıksal çerçeve gibi proje eklerinin düzgün şekilde doldurulması için proje

hazırlama ya da proje döngüsü eğitiminin uygulamalı olarak verilmesi faydalı olacaktır. Avrupa Birliği destekleri ve yaklaşık on yıldır faaliyet gösteren Kalkınma Ajansları proje hazırlama kültürünün yaygınlaşmasına ciddi katkı sağlamıştır. Bununla birlikte firmaların özellikle STK çatısı altında daha kapsamlı ve sektör özelinde proje hazırlayacak kapasiteye kavuşmalarının önemli olduğu söylenebilir. Hibe ya da destek mekanizmalarındaki dönüşüme firmaların da uyum sağlaması gerekir. Anket yapılan firmaların %52'si bu eğitimi talep ettiklerini dile getirmişlerdir.

Şekil 14: Proje Hazırlama Eğitimi Talebi

TRB2 illeri içerisinde proje hazırlama eğitimine en düşük talep %12,5 ile Muş'ta faaliyet gösteren tekstil ve hazır giyim firmaları tarafından yapılmıştır. Van'daki firmaların talebi de düşük olup %16,7 seviyesindedir. Bitlis ve Hakkari illerindeki tekstil ve hazır giyim firmalarının proje hazırlama eğitimine olan talebi %80'in üzerindedir.

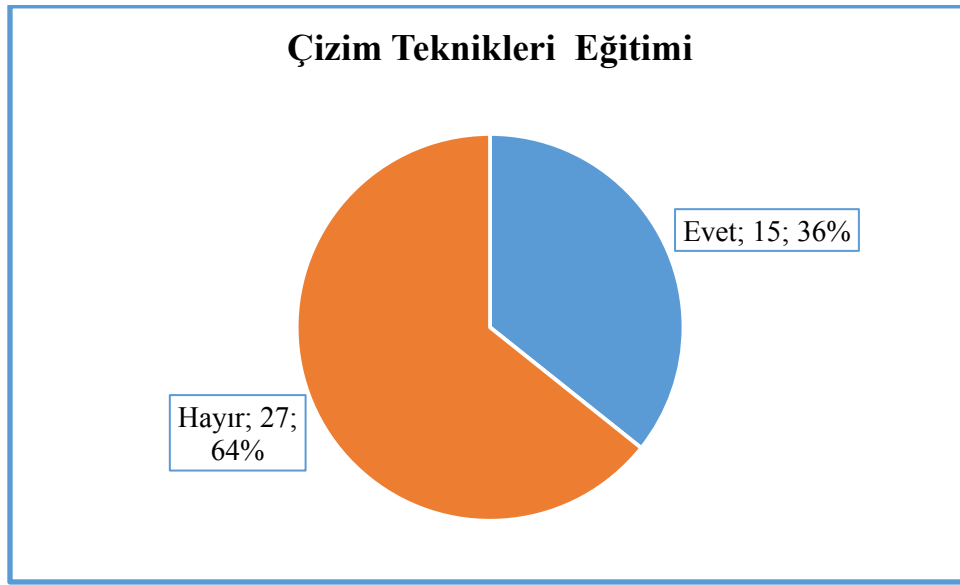
Tablo 12: TRB2 İlleri Bazında Proje Hazırlama Eğitimi Talebi

Proje Hazırlama Eğitimi (PCM)	Bitlis	Hakkari	Muş	Van	Toplam
Evet	84,6%	88,9%	12,5%	16,7%	52,4%
Hayır	15,4%	11,1%	87,5%	83,3%	47,6%
Toplam	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%

3.12 Çizim Teknikleri Eğitimi

Tekstil ve hazır giyim sektöründe faaliyet gösteren firmaların kendi tasarımlarını yapmaları ve bu modelleri satışa sunmaları için çizim teknikleri konusunda yetkin olmaları gerekmektedir. İleride markalaşma, ürün çeşitliliği gibi nitelikli faaliyetler geliştirmeyi amaç edinen firmalar için çizim tekniklerini öğrenmek ve bu alandaki yazılımlar kullanmak gerekir. Firmaların doğrudan bu alanda tecrübeli kişileri istihdam etmeleri ya da mevcut personellerinden bu alana yatkınlığı olanları eğitmesi gerekmektedir. Firmaların yeni ürün çıkarma ya da mevcut ürününü farklılaştırmak için önerilen çizim teknikleri eğitimini talep eden firmaların oranı %36 olarak gerçekleşmiştir.

Şekil 15: Çizim Teknikleri Eğitimi Talebi

Çizim teknikleri eğitimine TRB2 illeri içerisinde en az talep Van'daki tekstil ve hazır giyim firmalarından gelmiştir. Van'da faaliyet gösteren üreticilerin sadece %8,3'ü çizim teknikleri eğitimini talep etmiştir. Muş'taki firmalarda da bu oran düşük olup %25 seviyesindedir. Bitlis'te eğitim talebinde bulunanların oranı %38,5 iken Hakkari'de %77,8 olarak gerçekleşmiştir.

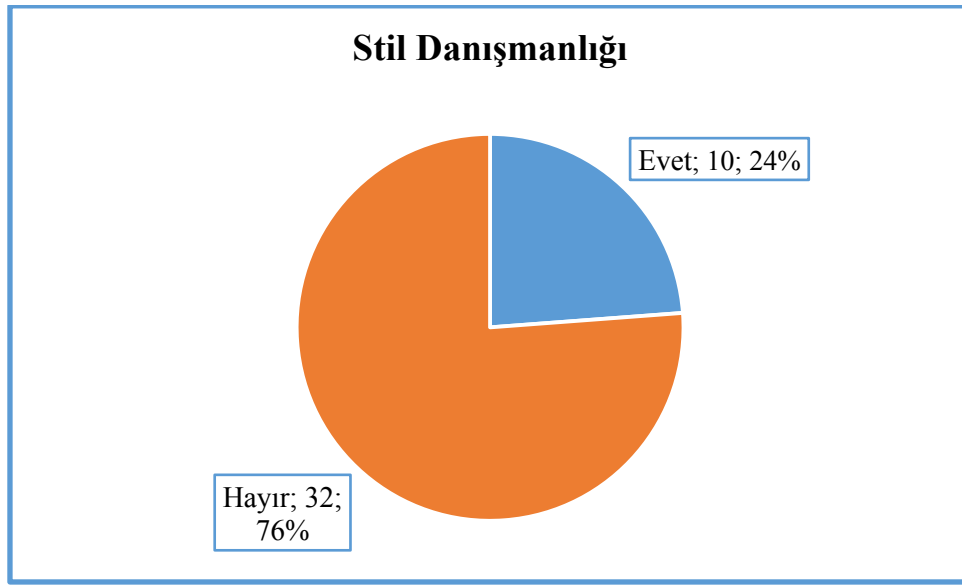
Tablo 13: TRB2 İlleri Bazında Çizim Teknikleri Eğitimi Talebi

Çizim Teknikleri Eğitimi	Bitlis	Hakkari	Muş	Van	Toplam
Evet	38,5%	77,8%	25,0%	8,3%	35,7%
Hayır	61,5%	22,2%	75,0%	91,7%	64,3%
Toplam	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%

3.13 Stil Danışmanlığı

Özellikle hazır giyim alanında faaliyet gösteren firmalar için müşteriye analiz etme ve ihtiyaçlarını belirleme, uygun stili belirlemek üzere stil analizi yapılması süreçlerini içermektedir. Stil danışmanlığı eğitimi alanlar, alışveriş alışkanlıklarından trende, sokaktaki insanın ne giydiğini, mağazadaki yeniliklerin neler olduğunu, yarının modasının neler olduğuna kadar pek çok konuda fikir sahibi olabilecek yetkinliğe ulaşabilirler. TRB2 Bölgesinde faaliyet gösteren tekstil ve hazır giyim üreticilerinden stil danışmanlığını talep edenlerin oranı %24 seviyesinde gerçekleşmiştir. Bu eğitimi istemeyen firmaların %76 seviyesindedir.

Şekil 16: Stil Danışmanlığı

İller bazında stil danışmanlığı talebi Hakkari’de %55,6 ile en yüksek seviyede yer almaktadır. Bitlis ve Muş’ta %20 seviyelerinde olan stil danışmanlığına Van’daki hiçbir tekstil ve hazır giyim firması talep göstermemiştir.

Tablo 14: TRB2 İlleri Bazında Stil Danışmanlığı Talebi

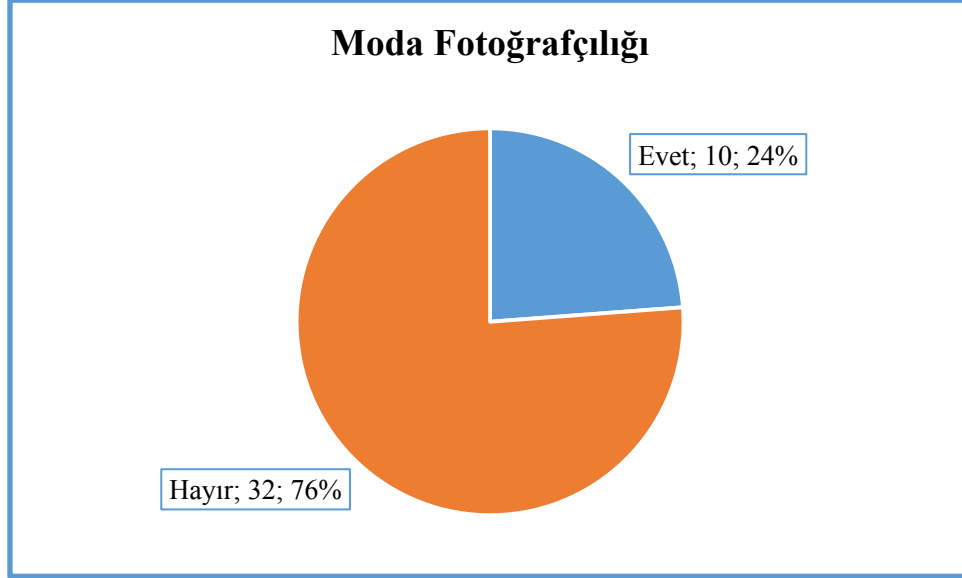
Stil Danışmanlığı	Bitlis	Hakkari	Muş	Van	Toplam
Evet	23,1%	55,6%	25,0%	0,0%	23,8%
Hayır	76,9%	44,4%	75,0%	100,0%	76,2%
Toplam	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%

3.14 Moda Fotoğrafçılığı

Moda fotoğrafçılığı eğitimi özellikle hazır giyim alanında faaliyet gösteren firmaların katalog oluşturma, online satış yapma gibi ticari aktivitelerine katkı sağlayabilecek bir eğitimidir. Genel olarak

fotoğraf çekim tekniklerinin, stüdyo tekniklerinin, stüdyo portre çekimlerinin, dış mekân çekim tekniklerinin ve moda fotoğrafındaki trendlerin yer aldığı bu eğitime TRB2 Bölgesinde tekstil ve hazır giyim sektöründe faaliyet gösteren firmalar tarafından %24 gibi düşük bir oranda talep olduğu görülmektedir.

Şekil 17: Moda Fotoğrafçılığı Eğitimi Talebi

Hem Van ve hem de Muş'ta faaliyet gösteren tekstil ve hazır giyim firmaları moda fotoğrafçılığı eğitimine yönelik talepte bulunmamışlardır. Bitlis'teki firmaların %15,4'ü, Hakkari'deki firmaların ise %88,9'u bu eğitime yönelik taleplerini olduklarını belirtmiştir.

Tablo 15: TRB2 İlleri Bazında Moda Fotoğrafçılığı Eğitimi Talebi

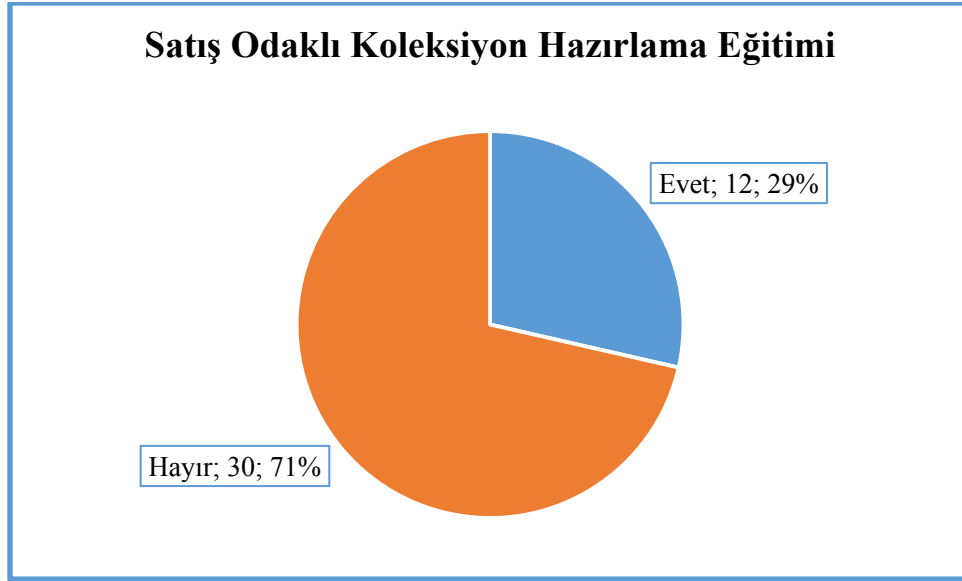
Moda Fotoğrafçılığı	Bitlis	Hakkari	Muş	Van	Toplam
Evet	15,4%	88,9%	0,0%	0,0%	23,8%
Hayır	84,6%	11,1%	100,0%	100,0%	76,2%
Toplam	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%

3.15 Satış Odaklı Koleksiyon Hazırlama Eğitimi

Koleksiyonlar özellikle hazır giyim firmaları tarafında müşteri ihtiyaç ve istekleri, moda, yaş, cinsiyet vücut özellikleri, kumaş ve mevsim gibi etkenleri göz önüne alarak hazırlanmaktadır. Koleksiyon hazırlanması; pazar araştırması, koleksiyon planlaması, kumaş, renk, desen, aksesuar araştırması, model tasarımı, gibi aşamalardan oluşmaktadır. Bu alanda Personelin eğitilmesi firmaların daha rekabetçi olmasına katkı sağlayacaktır. Hazır giyim firmalarının müşteri ihtiyaçlarını göz önüne alarak yapacakları özgün tasarımlar işletmenin itibarını, bilinirliğini ve karlılığını artıracaktır. TRB2 Bölgesinde faaliyet gösteren tekstil ve hazır giyim sektöründe faaliyet gösteren firmaların %29'u satış

odaklı koleksiyon hazırlama eğitimini talep ederken bu firmaların %71'i bu eğitimi talep etmediklerini ifade etmişlerdir.

Şekil 18: Satış Odaklı Koleksiyon Hazırlama Eğitimi Talebi

Van'da faaliyet gösteren firmaların hiçbiri satış odaklı koleksiyon hazırlama eğitimini talep etmediklerini belirtmişlerdir. Muş'taki firmaların %25'i, Bitlis'te faaliyet gösteren firmaların %38,5'i bu eğitimi talep ederken Hakkari'deki üreticiler için bu oran %55,6 seviyesindedir.

Tablo 16: TRB2 İlleri Bazında Satış Odaklı Koleksiyon Hazırlama Eğitimi Talebi

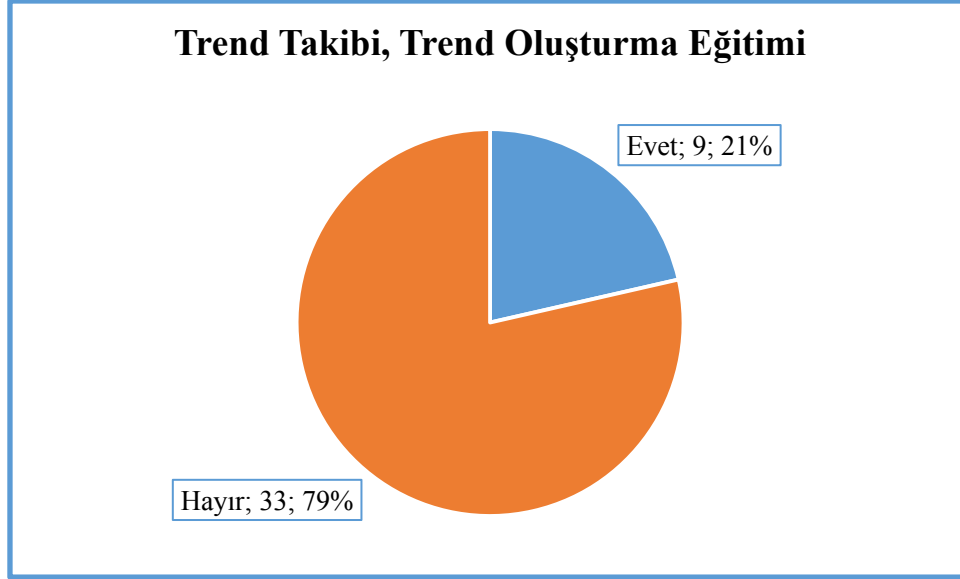
Satış Odaklı Koleksiyon Hazırlama Eğitimi	Bitlis	Hakkari	Muş	Van	Toplam
Evet	38,5%	55,6%	25,0%	0,0%	28,6%
Hayır	61,5%	44,4%	75,0%	100,0%	71,4%
Toplam	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%

3.16 Trend Takibi, Trend Oluşturma Eğitimi

Tekstil ve hazır giyim sektöründe belli bir ölçeğe ulaşmış firmaların ve markaların varlıklarını devam ettirebilmeleri için moda trendlerini takip etmeleri gerekir. Rekabetin sınırları aştığı günümüz dünyasında moda kavramı başta tekstil ve hazır giyim endüstrisi olmak üzere mobilya, iç dekorasyon, kozmetik, elektronik, otomotiv ve gıda gibi pek çok alanda ön plana çıkmaya başlamıştır. Trend takibini başaramayan ya da üretimini buna uygun şekilde ayarlayamayan tekstil ve hazır firmalarının dönemsel olarak ürettikleri ürünlerini satamama ve stok riski ile karşı karşıya kalma durumu ortaya çıkabilir. Üretim faktörlerini değiştirmenin kısa vadede pek mümkün olmadığı bir durumda üretim planlamasının zamanında ve trende uygun şekilde yapılması önem arz etmektedir. TRB2 Bölgesinde faaliyet gösteren tekstil ve hazır giyim sektöründe faaliyet gösteren firmaların en düşük eğitim talebi %21'i ile trend

takibi, trend oluşturma eğitimine olmuştur. Ankete katılan firmaların %79'u bu eğitime ilgi duymadıklarını ifade etmiştir.

Şekil 19: Trend Takibi, Trend Oluşturma Eğitimi Talebi

Van'daki firmaların hiçbiri trend takibi, trend oluşturma eğitimine talep göstermezken bu oran Muş için %12,5, Bitlis'teki üreticiler için %23,1 seviyesindedir.

Tablo 17: TRB2 İlleri Bazında Trend Takibi, Trend Oluşturma Eğitimi Talebi

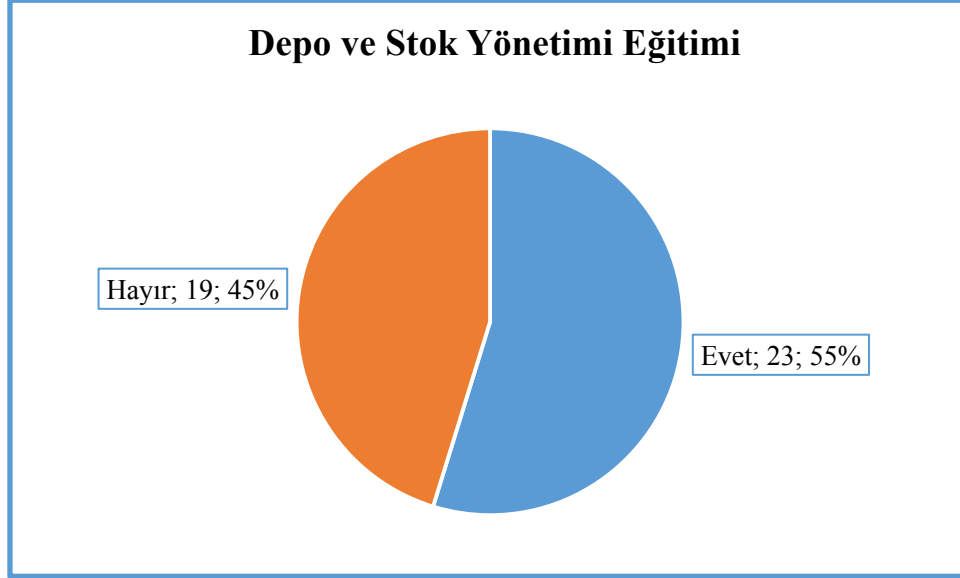
Trend Takibi, Trend Oluşturma Eğitimi	Bitlis	Hakkari	Muş	Van	Toplam
Evet	23,1%	55,6%	12,5%	0,0%	21,4%
Hayır	76,9%	44,4%	87,5%	100,0%	78,6%
Toplam	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%

3.17 Depo ve Stok Yönetimi Eğitimi

Firmaların verimlilik ve kârlılıklarını artabilmeleri için önemli adımların başında depo ve stok yönetiminin doğru bir şekilde yapılması gerekir. Stok yönetimi, işletme için satın alınan malzemelerin depolara girmesinden, müşteriye satılmasına kadar olan süreci kapsar. Firmaların stok yönetimi maliyeti de etkileyecek faktörlerden biridir. Stok maliyetinin en aza indirilmesi için; lojistik, tedarik zincirinin kesintisiz bir şekilde devamlılığının sağlanması, depo yönetiminin belirlenmesi, depo yer seçimi, depolama süreçleri, malzeme sınıflandırması, ürün ağacı oluşturma, deponun dizaynı, depo ekipmanlarının doğru bir şekilde belirlenmesi, depo işletim sisteminde gerekli bilişim altyapısının kurulması gibi faktörlerin optimum düzeyde belirlenmesi gerekmektedir. Tekstil ve hazır giyim sektöründeki imalatçıların üretim ve pazarlama-satış süreçlerinin önemli bir kısmında depo ve stok yönetimi ön plana çıkmaktadır. Stok planlaması, stok kontrol sisteminin etkin bir şekilde kurularak

uygulanması neticesinde firmaya önemli avantajlar sağlayacaktır. Depo ve stok yönetimindeki aksaklık ya da hataların firmalar için ciddi kayıplara yol açabileceği bilinmektedir. TRB2 Bölgesinde faaliyet gösteren tekstil ve hazır giyim firmalarının %55'i depo ve stok yönetimi eğitimini almak istediklerini belirtirken %45 oranındaki üreticiler eğitimi talep etmediklerini belirtmişlerdir.

Şekil 20: Depo ve Stok Yönetimi Eğitimi Talebi

İl bazında verilere bakıldığında Bitlis'teki üreticilerin %76,9'u depo ve stok yönetimi eğitime ilgi duyarken Van'daki firmaların yarısı (%50), Hakkari'deki firmaların %44,4'ü ve Muş'taki üreticilerin %37,5 bu eğitimi almak istediklerini belirtmişlerdir.

Tablo 18: TRB2 İlleri Bazında Depo ve Stok Yönetimi Eğitimi Talebi

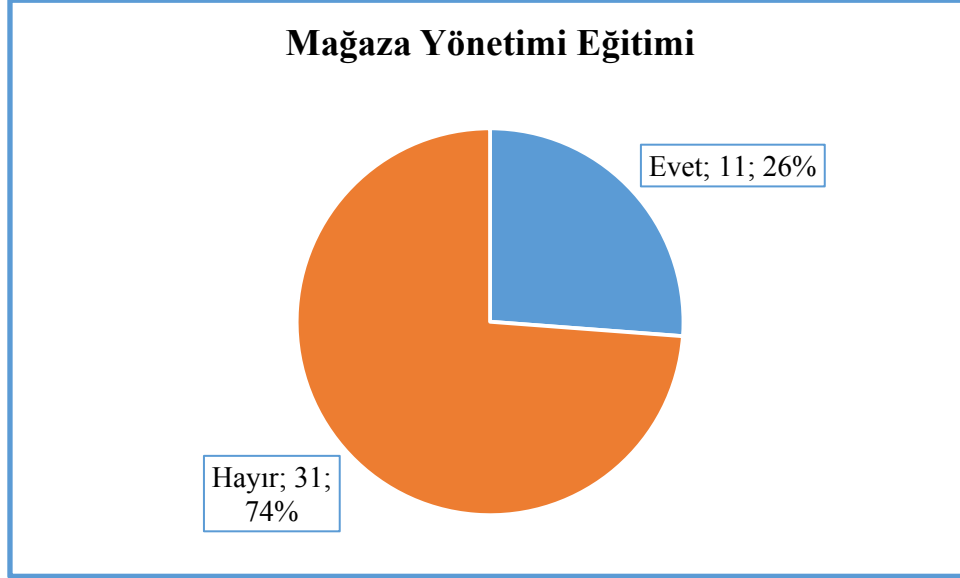
Depo ve Stok Yönetimi	Bitlis	Hakkari	Muş	Van	Toplam
Evet	76,9%	44,4%	37,5%	50,0%	54,8%
Hayır	23,1%	55,6%	62,5%	50,0%	45,2%
Toplam	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%

3.18 Mağaza Yönetimi Eğitimi

Tüketiciye ulaşmanın, yani üretilen ürünün tüketiciye sunulmasında mağazalar önemli yer tutmaktadır. Her ne kadar internet üzerinden gerçekleştirilen online satışların oranı ve hacmi büyümeye devam ediyorsa da giyim ve hazır eşya da tüketicilerin çoğu ürüne fiziki olarak temas etmek, üzerlerinde görerek satın almak eğilimindedirler. İnternette alışverişin süre alması, ürünün beklenen kalite, renk ya da boyuttan farklı olması nedeniyle değişim ya da iptalleri gibi durumlarda tüketiciyi mağazalardan ürün alışverişine yönlendirebilmektedir. Mağazanın yeri, büyüklüğü, iç dekorasyonu gibi pek çok özelliğinin yanı sıra yönetiminin de profesyonellik düzeyi tüketicilerin ilgisini doğrudan

cezbedilmektedir. Profesyonel bir yaklaşımın olmadığı, müşteri ilişkilerinin düzeyli olmadığı, yönetici-personel ilişkilerinin oturmadığı ve kurumsallıktan uzak bir anlayışa sahip mağazaların müşteri kazanması oldukça zordur. Tekstil ve hazır giyim firmaları ile yapılan ankette mağaza yönetimi eğitimini talep eden firmaların oranı %26 olarak gerçekleşmiştir.

Şekil 21: Mağaza Yönetimi Eğitimi Talebi

İllere göre yapılan değerlendirmede mağaza yönetimi eğitimine olan talebin en yüksek olduğu üreticiler %66,7 ile Hakkari olmuştur. Muş'ta faaliyet gösteren firmaların %25, Bitlis'teki üreticilerin %15,4'ü ve Van'daki firmaların %8,3'ü bu eğitimi talep ettiklerini belirtmiştir.

Tablo 19: TRB2 İlleri Bazında Mağaza Yönetimi Eğitimi Talebi

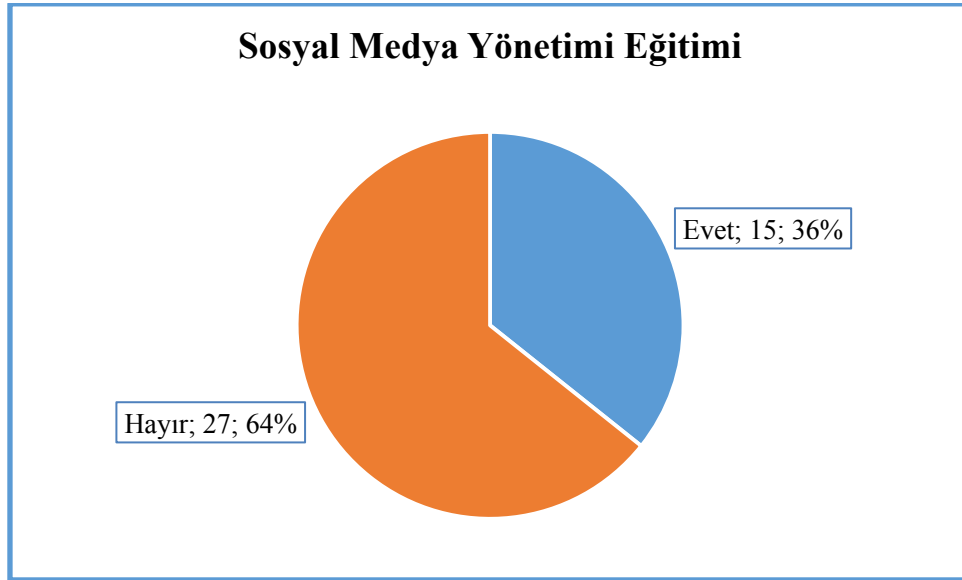
Mağaza Yönetimi	Bitlis	Hakkari	Muş	Van	Toplam
Evet	15,4%	66,7%	25,0%	8,3%	26,2%
Hayır	84,6%	33,3%	75,0%	91,7%	73,8%
Toplam	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%

3.19 Sosyal Medya Yönetimi Eğitimi

Bilişim alanında son yıllarda devrim niteliğinde değişimler yaşanmıştır. İnternet kullanımının yaygınlaşması, akıllı telefonların kullanılması, diz üstü bilgisayar ve tabletlerin kolayca taşınabilir olması bilgiye ulaşımın oldukça hızlı ve kolay bir hal almasını sağlamıştır. Bu gelişmeler yakın bir zamanda literatüre giren ve toplumun büyük bir kesiminin ilgisini cezbeden “sosyal medya” kavramını gündeme getirmiştir. Özellikle gençler arasında oldukça popüler olan *Facebook*, *Twitter*, *YouTube*, *Google+*, *Instagram* ve *Pinterest* gibi pek çok sosyal medya uygulaması firmaların da reklam, tanıtım ve satış yapmaları imkanını beraberinde getirmiştir. Sosyal medyayı etkin bir şekilde kullanan hazır

giyim markaları ya da mağazaların satışların ve tanınırlığında artış olduğunu söylemek mümkündür. Sosyal medya; reklam, tanıtım ve satışların yanı sıra iletişim stratejisi oluşturma, aidiyet hissi oluşturma, kriz yönetimi gibi çok çeşitli alanlarda firmaların etkin faaliyet göstermelerine imkan sağlamaktadır. Sosyal medya yönetimi eğitimi talep eden TRB2 Bölgesindeki tekstil ve hazır giyim üreticilerinin oranı %36 olmuştur.

Şekil 22: Sosyal Medya Yönetimi Eğitimi Talebi

Hakkari’de faaliyet gösteren tekstil ve hazır giyim firmalarının tamamı bu eğitimi talep ettiklerini belirtmişlerdir. Bu oran Bitlis’te %30,8, Muş’ta %12,5 ve Van’daki firmalar arasında %8,3 seviyesinde kalmıştır.

Tablo 20: TRB2 İlleri Bazında Sosyal Medya Yönetimi Talebi

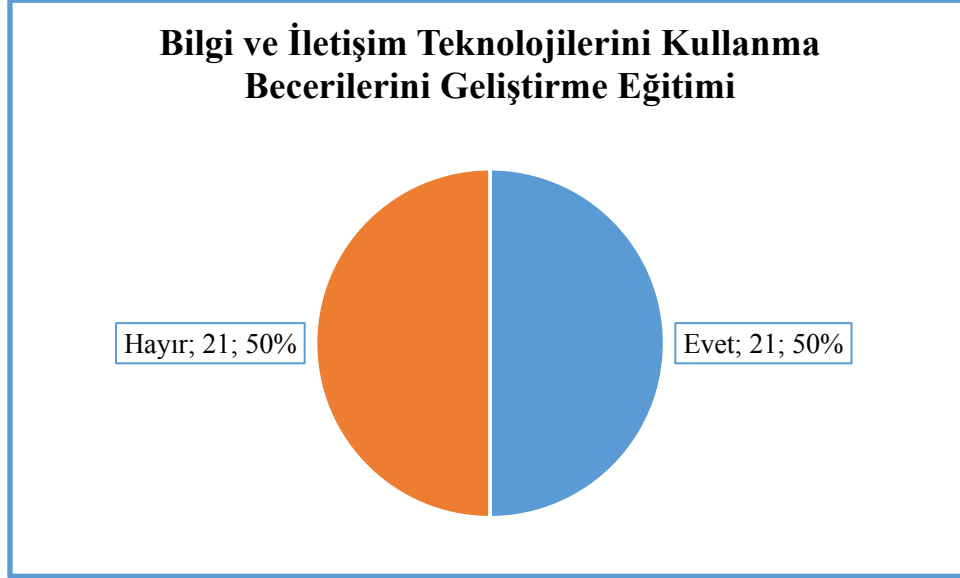
Sosyal Medya Yönetimi	Bitlis	Hakkari	Muş	Van	Toplam
Evet	30,8%	100,0%	12,5%	8,3%	35,7%
Hayır	69,2%	0,0%	87,5%	91,7%	64,3%
Toplam	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%

3.20 Bilgi ve İletişim Teknolojilerini Kullanma Becerilerini Geliştirme Eğitimi

Bilgi ve iletişim teknolojileri son yıllarda oldukça hızlı bir şekilde ilerlemiş ve neredeyse her evde ve işyerinde bireyler bu teknolojileri kullanır hale gelmişlerdir. Başta teknolojinin yaygınlaşması, ilerlemesi ve gelir düzeyinde yaşanan iyileşme insanları, firmaları ve kurumları bu alanda daha fazla vakit harcamaya, bilgi düzeylerini artırmaya ve bu alana yatırım yapmaya itmiştir. Firmaların özelinde, bu teknolojilere hakim Personel istihdamı artmış ve muhasebe, e-ticaret, kaynak planlaması gibi değişik alanlarda yatırım yapılmıştır. Hatta biraz daha kurumsal ve maddi durumu iyi olan firmalar akıllı telefon

ve tabletlerle uyumlu mobil uygulamalar geliştirerek satışlarını kısmen bu uygulamalar gerçekleştirmektedirler. Verilerin depolanması ve analizi ile üretim ve satışların planlaması daha net bir şekilde gerçekleşmektedir. Ankete katılan tekstil ve hazır giyim üreticilerinin yarısı (%50) bu eğitimi talep ederken yarısı ilgisiz kalmıştır.

Şekil 23: Bilgi ve İletişim Teknolojilerini Kullanma Becerilerini Geliştirme Eğitimi Talebi

Bitlis'teki firmaların %92,3'ü bilgi ve iletişim teknolojilerini kullanma becerilerini geliştirme eğitimini talep ederken Hakkari'deki firmalar arasında bu oran %77,8, Muş'taki üreticiler arasında %12,5 ve Van'da üretim yapanlar arasında %8,3 olmuştur.

Tablo 21: TRB2 İlleri Bazında Bilgi ve İletişim Teknolojilerini Kullanma Becerilerini Geliştirme Eğitimi Talebi

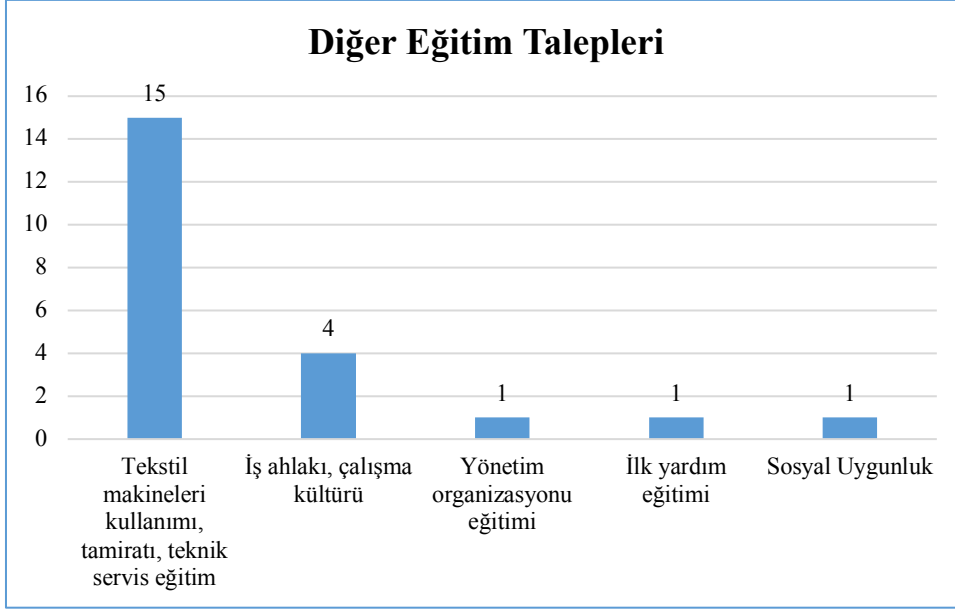
Bilgi ve İletişim Teknolojilerini Kullanma Becerilerini Geliştirme Eğitimi	Bitlis	Hakkari	Muş	Van	Toplam
Evet	92,3%	77,8%	12,5%	8,3%	50,0%
Hayır	7,7%	22,2%	87,5%	91,7%	50,0%
Toplam	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%

3.21 Diğer Eğitim Talepleri

Ankette firma sahiplerine ifade edilen 20 eğitimin dışında kendilerinin de diğer eğitim taleplerinin olup olmadığı sorulmuştur. Bu firmaların 15'i diğer eğitim taleplerinde (22 eğitim talebi) bulunmuştur. Bu eğitimlerin çoğunlukla temel tekstil makinelerinin kullanımı (overlok, reçme, kesim eğitimi, ütü paketleme eğitimi), bakımı, tamiri gibi alanlar üzerine yoğunlaştığı görülmektedir. 15 firma içerisinde bu eğitimleri talep edenlerin oranı %68 (15 eğitim talebi) olarak gerçekleşmiştir. Temel mesleki eğitim talebinin yanı sıra iş ahlakı ve çalışma kültürü eğitimi (4 eğitim talebi), sosyal uygunluk

eğitimi (1 eğitim talebi), yönetim organizasyonu eğitimi (1 eğitim talebi) ve ilk yardım eğitimi (1 eğitim talebi) talebinde bulunulmuştur.

Şekil 24: Diğer Eğitim Talepleri

4. Sonuç ve Değerlendirme

TRB2 Bölgesindeki tekstil ve hazır giyim firmaları ile yapılan ankette firmaların kurumsal kapasitelerini artıracak, reklam, pazarlama ve satış gibi eğitimleri ek talep etmedikleri görülmektedir. Bunun yerine doğrudan üretimle ilişkili kalite kontrol eğitimi ya da temel makine kullanımı eğitimi gibi eğitimler öne çıkmaktadır. Eğitim talebi sorulan firmaların genelinin fason üretime dayalı bir anlayışla üretimlerini gerçekleştirmeleri eğitim taleplerine doğrudan yansımıştır. Firmaların uzun vadede fason üretim yerine kendi markalarını üretmeleri ya da en azından hem fason üretimi hem de kendi markalarını üretmeleri ile zihinsel dönüşümün sağlanması ve diğer eğitimlere de talep oluşması mümkün olabilir. Her ilde eğitim talepler farklılaşmakla beraber eğitim talebinin Van ve Muş'taki üreticiler arasında düşük olduğu görülmektedir. Van'da firmalara belirtilen 20 eğitimden 5'ine hiç talep olmazken 5 eğitim sadece 1 kez talep edilmiştir. Muş'taki firmalarda benzer şekilde eğitimlere fazla ilgi gösterilmemiştir. Hakkari'de fason üretim yerine genellikle küçük çaplı üretim yapan firmaların eğitimlerin geneline talip oldukları söylenebilir. Firmaların önümüzdeki dönemde profesyonel eğitimler yerine her ilde talep edilen eğitimlerle başlamak faydalı olabilir. Bu yüzden sırasıyla verilecek 4 eğitimi talep edilen eğitimler sıralaması dikkate alınarak şu şekilde sıralamak mümkündür:

1. Kalite Kontrol Eğitimi
2. Muhasebe ve Finans Eğitimi
3. İnsan Kaynakları Yönetimi Eğitimi
4. Depo ve Stok Yönetimi Eğitimi

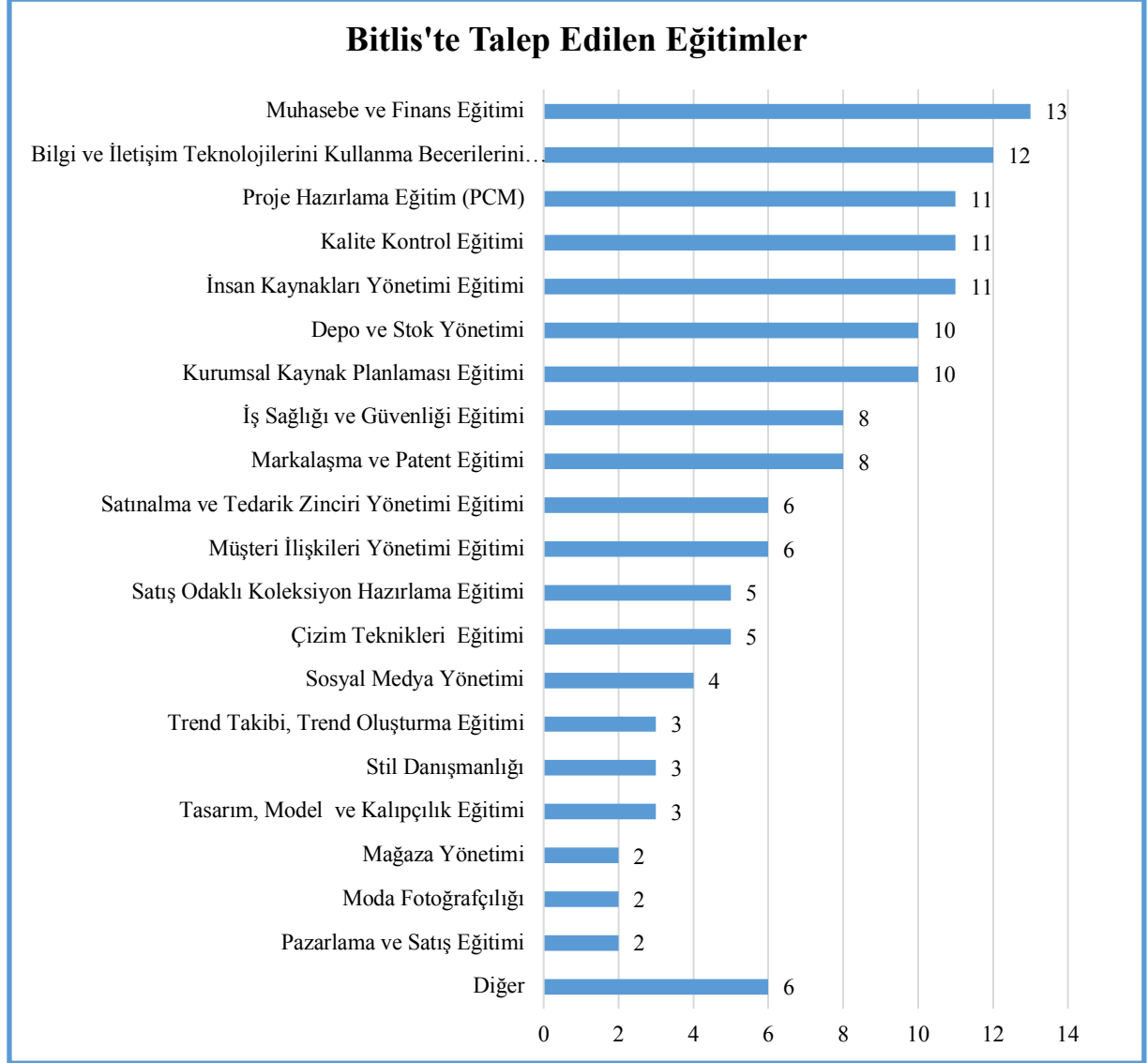
Bu eğitimlere ek olarak bölgemizde tekstil ve hazır giyim firmalarının fason üretimi yerine kendi markalarını üretmelerine katkı sağlayacak olan markalaşma ve patent eğitimi de verilebilir.

Anket sırasındaki gözlemlere dayanarak eğitim ihtiyacı talebinin tabandan gelmesinin ve teknik destekler yoluyla sunulmasının daha uygun olacağı kanaatine varılmıştır. Firmaların iş yükü, dönemsel etkiler, değişen ihtiyaçları dikkate alındığında bu eğitimlerin, tekstil ve hazır giyim firmalarının üye sivil toplum kuruluşları (STK) aracılığıyla talep edilmesi ve organizasyonun ilgili STK aracılığıyla gerçekleştirilmesinin daha etkin olacağı düşünülmektedir.

5. İllerde Talep Edilen Eğitimler

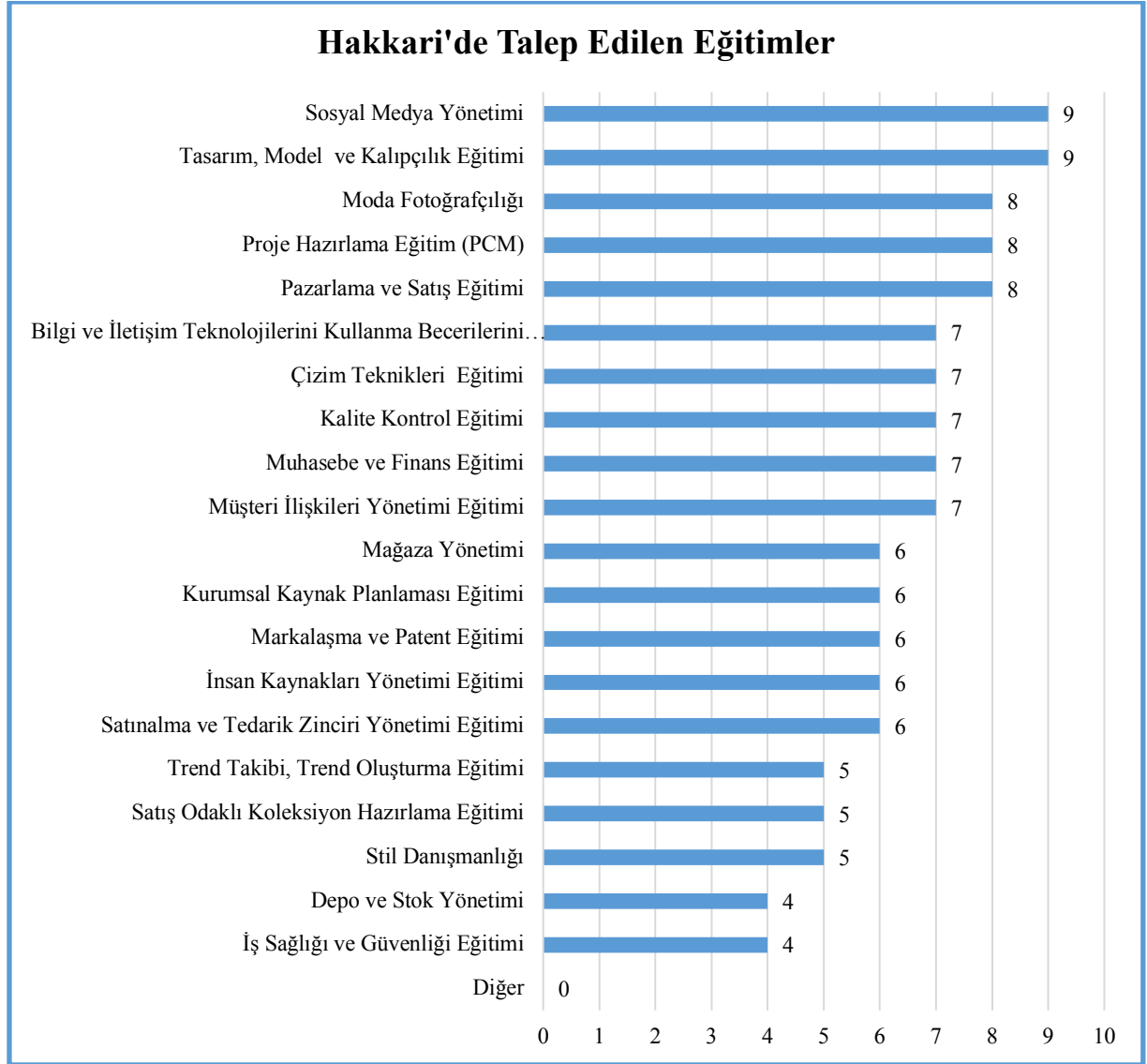
TRB2 Bölgesindeki tekstil ve hazır giyim firmalarının eğitim talepleri ilden ile farklılık göstermektedir. Bitlis'te en çok talep edilen eğitimler Muhasebe ve Finans Eğitimi, Bilgi ve İletişim Teknolojilerini Kullanma Becerilerini Geliştirme Eğitimi, Proje Hazırlama Eğitim (PCM) ve Kalite Kontrol Eğitimi şeklinde sıralanabilir.

Şekil 25: Bitlis'te Talep Edilen Eğitimler

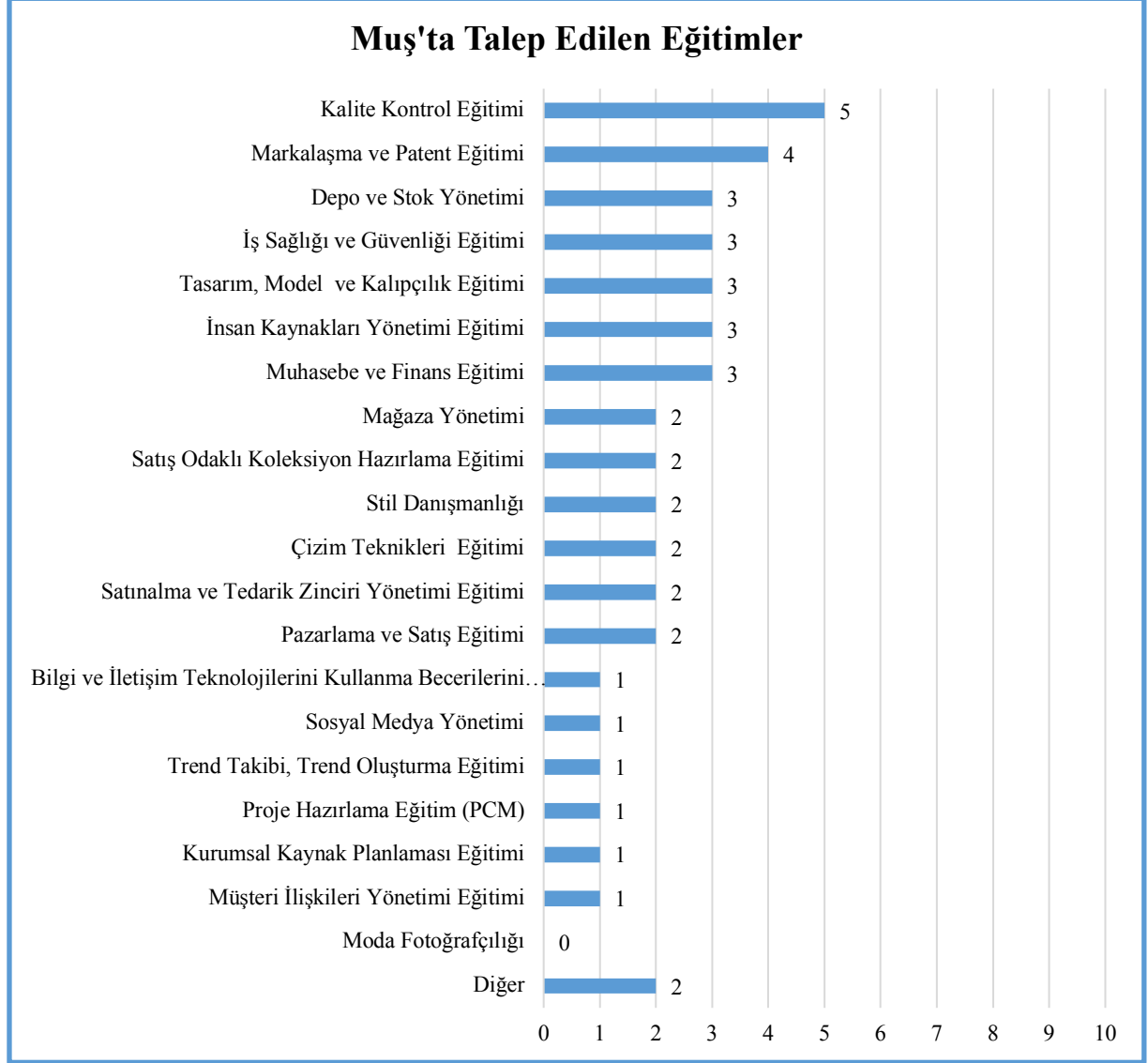
Hakkari’de en çok talep edilen eğitimler Sosyal Medya Yönetimi, Tasarım, Model ve Kalıpcılık Eğitimi, Moda Fotoğrafçılığı, Proje Hazırlama Eğitim (PCM) ve Pazarlama ve Satış Eğitimi şeklindedir.

Şekil 26: Hakkari'de Talep Edilen Eğitimler

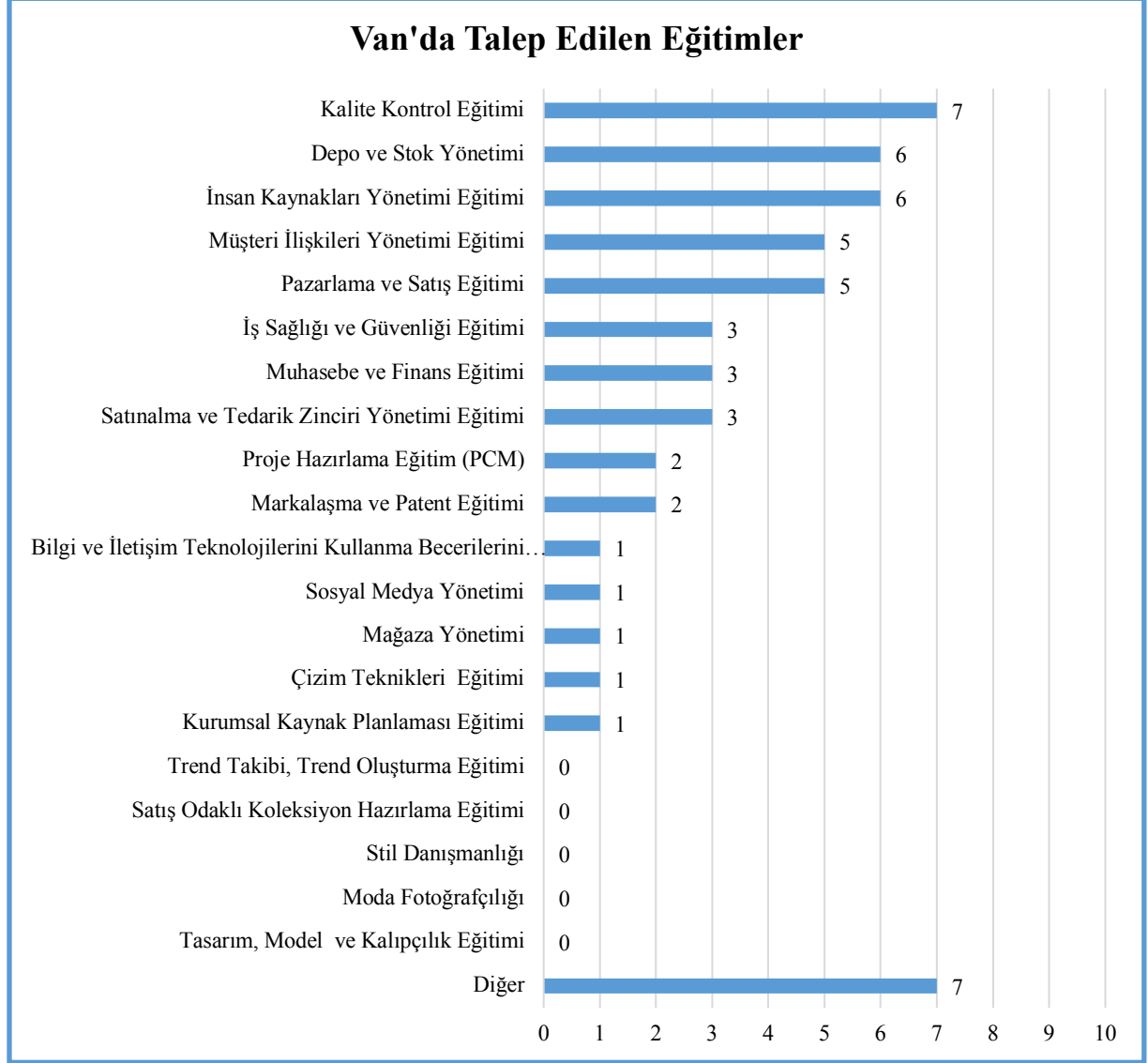
Muş'ta faaliyet gösteren tekstil ve hazır giyim firmaları, Kalite Kontrol Eğitimi ve Markalaşma ve Patent Eğitimi öncelikli olarak talep etmişlerdir.

Şekil 27: Muş'ta Talep Edilen Eğitimler

Van'daki firmaların en çok talep ettiği eğitimler İnsan Kaynakları Yönetimi Eğitimi, Depo ve Stok Yönetimi ve Kalite Kontrol Eğitimi olmuştur.

Şekil 28: Van'da Talep Edilen Eğitimler

6. Eğitim İhtiyacı Anket Formu

EĞİTİM İHTİYACI ANKETİ	
Bu Anket Doğu Anadolu Kalkınma Ajansı tarafından Bitlis, Hakkari, Muş ve Van illerinde uygulanmaya başlanan Tekstil ve Hazır Giyim Sonuç Odaklı Programı kapsamında bölgemizde tekstil ve giyim sektörlerindeki üreticilerin eğitim ihtiyacını belirlemek üzere hazırlanmıştır. Katılımınız için şimdiden teşekkür ederiz.	
1-Adınız ve Soyadınız:	2-Tel: (0...) .....
3-E-Posta:	
4-Firmanızın Adı:	
5-Firmadaki Göreviniz:	
6-Firmanızın faaliyet gösterdiği TRB2 ili/illeri: ( ) Bitlis ( ) Hakkari ( ) Muş ( ) Van	
7-Firmanızın faaliyet gösterdiği TRB2 ilçesi/ilçeleri:	
8-Firmanızın Bitlis, Hakkari, Muş ya da Van illerindeki fabrikalarında çalışan sayısı:	
9-Lütfen Firmanızın eğitim ihtiyaçlarını belirtiniz. Listede olmayan eğitimler için Diğer Kısmı altında eğitimlerinizi yazınız. (Birden çok seçenek işaretlenebilir.)	
( ) 9.1 Pazarlama ve Satış Eğitimi	( ) 9.2 Müşteri İlişkileri Yönetimi Eğitimi
( ) 9.3 Satın alma ve Tedarik Zinciri Yönetimi Eğitimi	( ) 9.4 Muhasebe ve Finans Eğitimi
( ) 9.5 İnsan Kaynakları Yönetimi Eğitimi	( ) 9.6 Tasarım, Model ve Kalıpcılık Eğitimi
( ) 9.7. Markalaşma ve Patent Eğitimi	( ) 9.8. İş Sağlığı ve Güvenliği Eğitimi
( ) 9.9. ERP (Enterprise Resource Planning / Kurumsal Kaynak Planlaması) Eğitimi	( ) 9.10 Kalite Kontrol Eğitimi
( ) 9.11 Proje Hazırlama Eğitim (PCM)	( ) 9.12 Çizim Teknikleri Eğitimi
( ) 9.13 Stil Danışmanlığı	( ) 9.14 Moda Fotoğrafçılığı
( )	( ) 9.16 Trend Takibi, Trend

	9.15 Satış Odaklı Koleksiyon Hazırlama Eğitimi		Oluşturma Eğitimi
( )	9.17 Depo ve Stok Yönetimi	( )	9.18 Mağaza Yönetimi
( )	9.19 Sosyal Medya Yönetimi	( )	9.20 Bilgi ve İletişim Teknolojilerini Kullanma Becerilerini Geliştirme Eğitimi
( )	9.21 Diğer (Lütfen Aşağıda belirtiniz)		
9.21.	Diğer 1:	Diğer 2:	
	Diğer 3:	Diğer 4:	
	Diğer 5:	Diğer 6:	
	Diğer 7:	Diğer 8:	
	Diğer 9:	Diğer 10:	
Anketimiz tamamlanmıştır. Katılım sağladığınız için teşekkür ederiz.			

TRB2 BÖLGESİ TEKSTİL VE HAZIR GİYİM SEKTÖRÜ EĞİTİM İHTİYAÇ ANALİZ RAPORU

2018

Şerefiye Mah. Cumhuriyet Cad. 943. Sok. No:1 65140 İpekyolu / Van

Tel : (0432) 215 65 55 (pbx) / Faks : (0432) 215 65 54 - (0212) 381 79 93

E-mail : bilgi@daka.org.tr / Web : www.daka.org.tr

www.facebook.com/doguanadolukalkinmaajansi
www.twitter.com/DAKA_org_tr